ОБОД МАҲАЛЛА ЙИЛИ:

ҲАР КИМ САВОБ ИШ ҚИЛСИН, ҲАР КУН САВОБ ИШ ҚИЛСИН!

100 - кун

14 (344)

2003 йил 9 апрел

Чоршанба

O'ZBEKISTON OQSOQOLLAR KENGASHI "MAHALLA"

Mahalla

Газета 1996 йил январь ойидан чиқа бошлаган

Ўзбекистон Оқсоқоллар кенгаши, «Маҳалла» жамғармасининг нашри

Сотувда эркин нархда

2
- Қотилни маҳалла аҳли кечирмади
- Қирқ ҳунарли бобо ибрати

3
- Юрт тузатган Темур бобом
- Японлар тўйи қандай?

4
- Ғофур ака бир куни...
- Ичмаса ҳам тўй ўтди.

саҳифада

● Европа тикланиш ва тараққиёт банки йиғилиши олдидан

ҲАМКОРЛАР ИЗЛАШНИНГ БЕҚИЁС ИМКОНИЯТЛАРИ

4-5 майда Тошкентда ўтказиладиган анжуман - Европа Тикланиш ва Тараққиёт банки бошқарувчилар кенгашининг XII йиллик йиғилишига тайёргарлик йил бошиданоқ бошланган эди. Пойтахтимиздаги энг йирик меҳмонхоналарнинг қайта таъмирланаётгани, айни пайтда, кўчалар, маҳаллалар, хиёбонлар ва бозорларда ободонлаштириш ва кўкаламзорлаштириш ишлари яна бир карра кўздан кечирилаётгани, зарур деб топилган иншоотлар ташқи ва ички кўринишларига ўзгартиришлар киритилаётгани шулар жумласидандир. Хуллас, қисқа қилиб айтганда, миллий удумларимизга кўра ҳар бир хонадонда меҳмонларни кутиб олишга қандай тараддуд кўрилса, пойтахтимиз бўйича ҳам худди шундай анъанага амал қилинмоқда.

Хўш, нима учун жаҳон бўйича нуфузли Европа банки бошқа гуркираб тараққий этган давлатлар пойтахтида эмас, балки йиғилиш ўтказиш жойи сифатида айнан Тошкентни танлади? Бунинг сабаблари кўп, албатта. Биринчидан, минтақадаги йирик ва иқтисодий жиҳатдан ривожланган Ўзбекистон - Марказий Осиёда хавфсизлик, барқарорлик ва ҳар томонлама ҳамкорликни ривожлантиришнинг кафолати сифатида баҳоланади. Бу фикрни далиллаш учун фақат ўтган йилнинг ўзида республикамиз иқтисодиётига киритилган чет эл сармояларининг умумий ҳажми 650 млн. АҚШ долларини ташкил этганини эслатиб ўтиш кифоя қилса керак. Айни пайтда Ўзбекистон жаҳондаги 120 дан зиёд мамлакат билан савдо-иқтисодий муносабатларни ривожлантириб бораётир. 90 мамлакат таркибидаги 3 мингдан ортиқ корхона фаолият кўрсатяпти. Улардан 20 фоиздан кўпроғи 100 фоиз хорижий сармоялар билан таъмин этилган корхоналардир.

Иккинчидан, мамлакатимизда қўшимча имтиёзлар ва енгилликлар яратган ҳолда чет эл сармоялари асосида корхоналарни ташкил этиш бўйича ҳукумат Дастури қабул қилингани айни муддао бўлди. Унинг муҳимлиги - тадбиркорлар учун катта янги имкониятлар манбаини яратиб берганлигидир. Ҳозирги кунда ҳудудимизда жами 152 та янги қўшма корхона фаолият кўрсатаётган бўлса, 2005 йилгача бўлган даврда хорижий сармоядорларга яна 140 дан зиёд янги қўшма корхона ишлаб чиқаришларда иштирок этиши таклиф этилмоқда.

Учинчидан, Европа Тикланиш ва Тараққиёт банкининг Шарқ мамлакатларида самарали фаолият сиёсатини амалга ошириши учун қулай шароит ва имкониятлар яратиб берилаётир.

Шу муносабат билан Европа банки томонидан Тошкентда 60 та хорижий мамлакатнинг расмий вакиллари, халқаро иқтисодий ташкилотлар, молия институтлари, етакчи тижорат банклари, йирик ишлаб чиқариш концернлари ва компанияларнинг раҳбарлари иштирокида мазкур тадбирнинг ўтказилиши диёримиз ишбилармон доиралари вакилларига янги қўшма лойиҳаларни амалга ошириш учун шериклар излашда беқиёс имкониятлар яратиб беради.

Бугун Амир Темур таваллуд топган кун

4 - саҳифада

Европа банки йиллик йиғилишини пойтахтимизда ўтказилишининг яна бир сабаби - республикамиз хорижий сармояларни кенг жалб этадиган бой минерал хом ашё манбалари ва юқори ишлаб чиқариш ҳамда меҳнат салоҳиятига эгадир. Шу маънода анжуман давомида хусусийлаштириш ва уни қўллаб-қувватлаш, банк-молия тизимини ислоҳ қилиш ва тараққий эттириш масалаларига алоҳида эътибор қаратилиши кутилмоқда. Йиғилишнинг яна муҳим жиҳатларидан бири, банк фаолияти доирасига кирувчи 27 мамлакатнинг тақдимоти бўлиб ўтади. Унда ҳар бир мамлакатнинг иқтисодий ислоҳотлар ўтказиш бўйича тўплаган тажрибаси, тараққиёт натижалари, янги сармоя лойиҳаларини амалга ошириш имкониятлари ҳамда савдо-иқтисодий ҳамкорлик бўйича маълумотлар олиш ва танишиб чиқишга замин яратилади. Қисқаси, анжуман жараёнида халқаро кўргазмалар, конференциялар, семинарлар ва кўрик-танловлар ўтказилиши режалаштирилган.

А.ЖАББОРОВ.

● Расмий

Ўзбекистон Республикаси Президентининг ФАРМОНИ

2003 йилнинг 1 майидан бошлаб иш ҳақи, пенсиялар, стипендиялар ва ижтимоий нафақалар миқдорини ошириш ТЎҒРИСИДА

Республика аҳолисининг турмуш даражасини янада ошириш ва фуқароларнинг ижтимоий муҳофазасини кучайтириш мақсадида:

1. 2003 йилнинг 1 майидан бошлаб бюджет муассасалари ва ташкилотлари ходимларининг иш ҳақи, барча турдаги пенсиялар ва ижтимоий нафақалар, олий ўқув юртлари талабаларининг, ўрта махсус, касб-ҳунар билим юртлари ўқувчиларининг стипендиялари 1,20 баравар оширилсин.

2. 2003 йилнинг 1 майидан бошлаб Ўзбекистон Республикаси ҳудудида энг кам:

иш ҳақи - ойига 5440 сўм;

ёшга доир пенсиялар - ойига 10765 сўм;

ягона тариф сеткаси бўйича бошланғич (нулинчи) разряд - ойига 5440 сўм;

болаликдан ногиронларга бериладиган нафақа - ойига 10765 сўм;

зарур иш стажига эга бўлмаган кекса ёшдаги ҳамда меҳнатга лаёқатсиз фуқароларга бериладиган нафақа - ойига 6520 сўм миқдорида белгилансин.

3. Белгилаб қўйилсинки, иш ҳақига қўшиладиган устама ва қўшимча ҳақларнинг барча турлари, шунингдек пенсиялар, икки ёшгача бўлган болаларни тарбиялаётган оналарга, болалик оилаларга бериладиган нафақалар ҳамда энг кам иш ҳақига нисбатан белгиланган компенсация ва бошқа тўловлар 2003 йил 1 майдан бошлаб мазкур Фармонда белгиланган энг кам иш ҳақи миқдоридан келиб чиққан ҳолда амалга оширилади.

4. Ўзбекистон Республикаси Меҳнат ва аҳолини ижтимоий муҳофаза қилиш вазирлиги вазирликлар, идоралар, Қорақалпоғистон Республикаси Вазирлар Кенгаши, вилоятлар ва Тошкент шаҳри ҳокимликлари, бюджетдан молияланадиган ташкилот ва муассасалар билан биргаликда мазкур Фармон қоидаларидан келиб чиққан ҳолда пенсиялар, нафақалар, стипендиялар ҳамда бюджет муассасалари ва ташкилотлари ходимларининг мансаб маошлари миқдорини ўз вақтида қайта ҳисоблаб чиқишни таъминласинлар.

5. Бюджет муассасалари ва ташкилотлари ходимларининг иш ҳақи, пенсиялар, нафақа ва стипендияларнинг оширилиши билан боғлиқ харажатлар республика Давлат бюджети ва бюджетдан ташқари Пенсия жамғармаси ҳисобидан амалга оширилсин.

6. Хўжалик ҳисобидаги корхона ва ташкилотлар ишлаб чиқариш самарадорлигини ошириш ҳамда меҳнат сарфини камайтириш, шунингдек жорий йилнинг 1 январидан бошлаб даромад (фойда)дан олинадиган солиқ 24 фоиздан 20 фоизга, давлат ижтимоий суғуртасига мажбурий ажратмалар меҳнат ҳақи фондининг 40 фоизидан 37,2 фоизига камайтирилганлиги муносабати билан бўшайдиган маблағларни мана шу мақсадларга йўналтириш ҳисобидан 2003 йилнинг 1 майидан бошлаб иш ҳақини мазкур Фармонда белгиланган энг кам иш ҳақи миқдорига мувофиқ оширсинлар.

7. Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2002 йил 1 июлдаги ПФ-3101-сон Фармони ўз кучини йўқотган деб ҳисоблансин.

8. Ушбу Фармон матбуотда эълон қилинсин.

Ўзбекистон Республикаси Президенти **И.КАРИМОВ**

Тошкент шаҳри,
2003 йил 2 апрель

Муносабат:

"Харидимиз чет элники, ғуруримиз-чи?" 12 март

ТИРИКЧИЛИК - ТИРИКЧИЛИК-МИ?

Ҳақиқатдан ҳам мақолада таъкидланганидек, "Биз нима ҳам дердик, ҳар қанча ғашимиз келмасин, "тирикчиликда..." деймизу, кунда-кунора бирор нарса харид қилиб кетаверамиз". Лекин қачонгача? Агар аслини олиб қарасак, нарх-навонинг сунъий ўсишига ҳам, бекатларнинг санитар-тозалик ҳолати бузилишига сабаб бўлаётганлар ҳам шу майда олиб-сотарлар эмасми! Кўтара харид жойларидан гугуртдан бошлаб қандолату баққоллик, ҳатто пардоз анжомларигача келтириб, устама нархда сотиш тирикчилик эмас, аслида тирикчиликдир!

Ҳозир нима кўп хусусий дўкону кўчма савдо шохобчаси кўп. Президентимиз ва ҳукуматимиз томонидан яхши ниятлару эзгу мақсадлар билан кенг йўл очиб қўйган тадбиркорлик фаолиятидан ғаразли мақсадда фойдаланиб, имтиёзни суистеъмол қилиш одат тусига кирди. Бу тирриқ олиб-сотарлар ҳатто муштдеккина болаларини ҳам худбину юлғич, алдамчи қилиб ўз изига бошлаётгани нотўғри-да!

Дилмурод САЙЙИД.
Тошкент шаҳри Гулобод маҳалласи.

● Моҳият

ТАДБИРКОР ГУЗАР ҚУРСАЮ...

У ФАОЛИЯТ КЎРСАТМАСА...

Хизмат тақозоси билан бу муҳташам, кўркам бино - маҳалла гузарида бўлганимда ажойиб тантана, тўғрироғи танлов устидан чиқдим. Бино одамлар билан гавжум, улар асосан 60-70 ҳатто 90 ёшга кирган қария онахонлар. Ўртада олти қишлоқ момолари гоҳ алла, гоҳ ялла, турли пайровларда аския айтиб, чунонам беллашдиларки... Бундан 5-6 ой илгари қақраб ётган ана шу майдонда ўзига хос усулда замонавий биноларга қўл урган ким, қайси ташкилот экан деган савол диққатимизни тортди.

Бу маҳалла гузарини айни вақтда Қарши шаҳрида яшаб тадбиркорлик билан шуғулланаётган, асли шу қишлоқлик эр-хотин Махфиратхон ҳамда Азаматжон Назаровлар атиги олти ой ичида бунёд этишганини фахр билан тилга олишди. Ҳавас қилса арзийди, кўриб кўз қувонади. Икки қаватли катта бино қад кўтарган. Ўртада худди циркларлардагидек саҳна. Атрофда 1500 кишилик ўтиргичлар. Биринчи қаватда спортнинг барча турлари бўйича шуғулланиш учун алоҳида-алоҳида хоналар. Бир томонда маҳалла фуқаролар йиғини учун икки хонали бино, милиция таянч пункти, посбон хонаси, тикувчилик цехи, сартарошхона, иккинчи томонда чойхона, ошхона, тўй-тантаналар ўтказиш учун махсус жой. Тадбиркорлар уларнинг барчасини бугунги талабга жавоб берадиган асбоб-анжомлар, жиҳозлар билан таъминлашга ҳам алоҳида аҳамият беришган. Дарахт ва гуллар дид билан жойлаштирилган. Ҳамма ёқ кўм-кўк. Хуллас, тадбирлар-у тантаналар ўтказиш учун барча талаблар инобатта олинган. - Ҳар сафар қишлоққа келганимда ерда, тупроқда ўтириб суҳбатлашаётган, турли тадбирлар ўтказаётган отахону онахонларни кўриб, "буларга қачон бошқалардек имкон бўларкин" деб дилим эзиларди, - дейди Махфиратхон ҳаяжон билан. - Президентимиз Ислом Каримовнинг қишлоқ меҳнаткашларига ҳар томонлама шароит яратиб бериш ҳақидаги нутқларини эшитиб, Тошкент шаҳри ва бир қатор вилоятларда қурилаётган маҳалла гузарларини, тадбиркорлар кўрсатаётган ҳиммат-ташаббусларни телевидение орқали кўриб ниҳоятда тўлқинланардим. Қарши тумани ҳокимлигига фикр билдирдик. Улар мамнун бўлиб бизни қўллаб-қувватлашди, ер ажратиб беришди. Орадан бир йил ўтди. Ўша куни ёнган чироқлар ўчганича, баҳайбат гузар спорт иншооти ҳувиллаганича ётибди. Қанчадан-қанча орзу-ҳаваслар билан туманда ягона маҳалла гузарини бунёд этган тадбиркорлар хомуш, бошлари эгик. Негаки, ваъдалар оғизда тадбирлар қоғозда қолди. Аввало маҳалла фуқаролар йиғини ташаббусни ўз қўлига олиши керак эди. Оқсоқол бунинг уддасидан чиқолмади. Пули куймаганнинг жони ачирмиди. Қиш анча аёзли келди, айрим гул, дарахтлар қуриди. Вилоятда ободонлаштириш, кўкаламзорлаштириш уч ойлиги қизғин давом этиб бу соҳада кўзни қувонтирадиган тадбирлар амалга оширилаётганлигига қарамай бу атрофда бирорта кўчат

қадалмади. Кўриб кўз қувонадиган маҳалла идорасининг бугунги аҳволига қараб ниҳоят ачинасан киши. Наҳотки, бу ердагиларнинг ақалли ўзлари ишлаб жойга шундай муносабатда бўлишса. Маҳалла ҳудудида 2 та мактаб бор. Уларда турли тадбирлар ўтказиш учун имконият йўқ. Ҳатто парталар, ўтирғичлар ҳам етишмайди. Бизнингча гузарда маънавий-маърифий кунларни ўтказишга аввало қишлоқ зиёлилари бош-қош бўлишлари керак. Ўқитувчилар ҳам маҳалла оқсоқолидан намуна олаяптилар шекилли, "Сен менга тегма, мен сенга" қабилида иш тутаётирлар. Республикамизда болалар спортини ривожлантириш учун ҳамма имкониятлар ишга солинаяпти. Гузарда жисмоний тарбия дарслари, турли спорт машғулотлари ўтказиш учун барча шароит бўла туриб, нега энди ўқитувчилар бундан фойдаланмайдилар? Туман ҳокимлигига ҳам баъзи эътирозларимиз, билдирадиган мулоҳазаларимиз йўқ эмас. Ҳокимлик вакиллари очилиш тантанасида қатнашиб, кўтаринки нутқлар сўзлашди-ю, кейинчалик гузар тақдири билан мутлақо қизиқишмади. Туман бўйича ўтказиладиган тадбирларнинг ҳеч бўлмаганда шу ерда ташкил этиш зарур эди. Афсуски, бу ҳақда ҳеч бир кимса ўйлаб ҳам кўрмади. Туман маданият, халқ таълими бўлимлари, хотин-қизлар кенгаши, "Маҳалла" жамғармасининг туман бўлими, спорт жамиятлари мутасаддиларининг биқинидан туртадиган кимса топилмади. Пистакент маҳалласи ва унинг билан қўшни Кўчкак қишлоғида 7 мингга яқин аҳоли яшайди. Уларнинг кўпи ишсиз ёшлардир. Гузарда пойдевори ташланган бинолар битказилиб, турли ҳунармандчилик, маиший хизмат кўрсатиш ишлари йўлга қўйилса ҳам аҳоли мамнун, ҳам 100-120 нафар ёш ишли, касбли бўлмасмиди?

Э. ҚУРБОНОВ.

Обуна-2003

Mahalla

-Яна нима дейди?

-Иккинчи ярим йилликка обуна бошланибди,- дейди!

-Биз йиллик обуна бўлганмиз деб айт!

ҲАРБИЙ ХИЗМАТГА ТАЙЁРМИСИЗ?

Ўзбекистон Республикасининг "Умумий ҳарбий мажбурият ва ҳарбий хизмат тўғрисида"ги Қонунида давлат ҳокимияти органлари, ҳарбий бошқарма, жамоат ташкилотлари ва фуқароларнинг ўзини ўзи бошқарув органларининг Қуролли Кучларимизга ҳам маънан, ҳам жисмонан тайёргарликка эга бўлган ёшларни танлаш ва тайёрлаш бўйича ҳамкорлик йўналишлари баён этилган.

Ана шу Қонун талабларидан келиб чиққан ҳолда, ҳозирги кунда маҳаллаларда ҳам ҳарбий хизматга чақирилиш ёшига етганларни тегишли комиссия кўригидан ўтказилмоқда.

Ушбу суратда Чилонзор туманидаги Лутфий номли маҳаллада ҳарбий хизмат ёшидаги фуқарони кўрикдан ўтказиш пайти. (Чапдан) маҳалла фуқаролар йиғини раиси ўринбосари Р.Кабиров, майор М.Аҳмедов ва маҳалла фаоли М.Ҳожиакбарова.

Р.ГАЛИЕВ олган сурат.

Mahalla

Ўзбекистон Республикаси Матбуот ва Ахборот Агентлигида

00123-рақам билан рўйхатга олинган.

Нашр кўрсаткичи:148

Хомий: «Матбуот тарқатувчи» ҳиссадорлик жамияти

Таҳририят манзили: Тошкент, Матбуотчилар, 32-уй

Телефонлар:

Қабулхона — 136-53-93.

Тел/Факс: — 133-44-25.

Масъул котиб: 136-53-75

Хатлар бўлими: 136-57-62.

Мақола ва хабарлар мазмуни, факт ва рақамлар учун муаллифлар масъулдирлар.

Шарҳловчи минбари

ИРОҚНИ ТИКЛАШ РЕЖАЛАРИ

Жаҳон ҳамжамиятининг диққат-эътибори ҳамон Ироқ воқеаларига қаратилган. Аксарият кузатувчилар АҚШ раҳбарлигидаги халқаро коалициянинг ҳарбий ҳаракатлари охирига етаётганини таъкидламоқда. Шу боис Ироқни тиклаш масалаларига эътибор кучаймоқда. Уруш туфайли вайрон бўлган Ироқ иқтисодиётини тиклаш халқаро ҳамжамият, айниқса БМТнинг саъй-ҳаракатларисиз қийин кечиши маълум.

Шимолий Ирландия пойтахти Белфастда АҚШ президенти Жорж Буш ва Буюк Британия бош вазири Тони Блэрнинг учрашуви бўлиб ўтди. Унда халқаро коалиция амалга ошираётган ҳарбий ҳаракатларнинг бориши билан бирга, Ироқни урушдан кейин тинч ҳаётга қайтариш ҳамда янги ҳукуматни шакллантириш масалалари муҳокама этилди.

Учрашувдан кейин бўлиб ўтган матбуот анжуманида ҳарбий ҳаракатлар ниҳоясига етгач, Ироқнинг янги маъмуриятини ташкил қилишда БМТ муҳим ўрин тутишига алоҳида урғу берилди.

Жорж Буш ушбу масалага тўхталар экан, биз Ироқни бошқариш учун мумкин қадар тезроқ маҳаллий ва хориждаги ироқликлардан ташкил топган вақтли ҳукумат тузилиши тарафдоримиз, деди ва бу жараёнда БМТнинг хизмати катта бўлиши кераклигини таъкидлади.

Оқ уй раҳбари БМТ олдида турган вазифаларга тўхталар экан, ташкилот ироқликларга эркин яшаш учун ёрдам бериши керак, мамлакатда инсон ҳуқуқларини тиклаш, халқни озиқ-овқат ва ичимлик суви билан таъминлашга фаол кириши зарур, деди.

Буюк Британия бош вазири Тони Блэр эса, биз Ироқни тиклашда БМТ муҳим ўрин тутишига ишонамиз, деди. Расмий Лондон халқаро ҳамжамиятни Ироқда имкон қадар тезроқ инсон ҳуқуқларини тиклаш, барча ироқликларнинг хоҳиш-иродасини ўзида мужассам этган миллий ҳукуматни яратиш учун биргаликда ишлашга чақирди.

Ироқ иқтисодиётини тиклашга Япония ҳукумати ҳам ёрдам беришга тайёр эканини маълум қилаётир. Бош вазир Жунъитиро Коидзуми халқаро ҳамжамият Ироқнинг янги ҳукуматини ташкил қилиш дастурини тезлатиши лозимлигини таъкидлади.

Япония Вазирлар маҳкамаси бош котиби Ясуо Фукуда эса халқаро коалициянинг ғалабаси яқинлигини таъкидлаб, урушдан кейинги тиклаш ишларида БМТ фаол иштирок этишига умид билдирди.

Саидмурод РАҲИМОВ,
ЎзА шарҳловчиси

Ҳар кимки ёмон бўлса...

Инсон эзгулик учун яратилган. Бинобарин, кечиримли бўлиш, қоқилган одамни суяб-турғазиб, тўғри ва равон йўлга тушиб кетиши учун беминнат ёрдам кўрсатиш одамзот учун азал-азалдан улуғ фазилат саналади. Халқимиз орасида бундай хусусиятлар қанчалик қадрланишини барчамиз яхши биламиз.

Бу ўринда, айниқса, билиб-билмай жиноятга қўл урган, сўнгра ўз қилмишидан пушаймон бўлиб, тавба-тазарру қилганларнинг гуноҳидан кечиш, шафқат кўрсатиб, хатосини тузатиши учун имкон бериш борасидаги анъаналаримиз диққатга сазовор.

ЖИНОЯТГА ЖАЗО МУҚАРРАР

ЁВУЗ ҚОТИЛ БИР БЕГУНОҲ АЁЛ ВА НОРАСИДА БОЛАНИНГ УМРИГА ЗОМИН БЎЛДИ

Шуни алоҳида таъкидлаш жоизки, кейинги йилларда ана шу анъаналар асосида жамиятда бағрикенглик ва инсонпарварлик тамойилларини янада мустаҳкамлаш борасида салмоқли ишлар амалга оширилмоқда. Хусусан, миллий урф-одатларимиз ва қадриятларимизга мос, дунё мамлакатларининг илғор тажрибаларини ўзида мужассам этган ҳуқуқий асосни шакллантириш, жамиятда қонун устуворлигини таъминлаш, юртдошларимизнинг ҳуқуқий маданиятини юксалтириш, адвокатура хизматини яхшилаш борасида кўрилаётган чора-тадбирлар, фуқароларнинг ҳуқуқ ва эркинликларини ҳар томонлама кафолатлаш йўлида қўйилаётган амалий қадамлар ана шу эзгу мақсадга хизмат қилиши табиий.

Айниқса, муҳтарам Президентимизнинг ташаббуси билан иккинчи чақириқ Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг олтинчи сессиясида жиноий жазоларни либераллаштириш масаласи кун тартибига қўйилиб, бунинг натижаси ўлароқ, 2001 йилда юксак инсонпарварлик тамойилларини ўзида мужассам этувчи "Жиноий жазоларнинг либераллаштирилиши муносабати билан Ўзбекистон Республикасининг Жиноят, Жиноят-процессуал кодекслари ҳамда Маъмурий жавобгарлик тўғрисидаги кодексига ўзгартишлар ва қўшимчалар киритиш ҳақида"ги қонуни қабул қилинган юртимизда ҳуқуқий демократик жамият барпо этиш борасидаги муҳим воқеа бўлди. Шунингдек, Юртбошимиз маърузасида илгари сурилган таклиф ва мулоҳазаларни инобатга олган ҳолда, иқтисодий жиноятларга доир ишларни кўришда моддий зарарни қопланганларга қамоқ билан боғлиқ бўлмаган жазолар белгилаш тажрибаси жорий этилгани ҳам ҳаётимизда адолат тамойилларига бўлган эътибор натижасидир. Табиийки, буларнинг барчаси шахсни инсон учун буюк неъмат бўлган озодликдан маҳрум этиш орқали эмас, балки маъмурий ва ахлоқий таъсир ўтказиш орқали ҳам қайта тарбиялаш мумкин эканини, бу борада жамиятнинг кучидан фойдаланиш нечоғлиқ яхши самара беришини кўрсатади.

Юқорида таъкидлаганимиздек, халқимизга хос кечиримлилик, бағрикенглик, инсонпарварлик сингари азалий удумларимиз бугун мустақил мамлакатимиз ҳаётида кенг нишонланиб келаётган қутлуғ саналар муносабати билан қабул қилинаётган амнистия тўғрисидаги Президент фармонларида ҳам ўзининг яққол ифодасини топмоқда. Инсонпарварлик руҳи билан суғорилган мазкур фармонлар озодликдан маҳрум этилганларнинг деярли барча тоифасини қамраб олиб, минг-минглаб маҳкумларнинг муддатидан анча олдин ўз оилалари бағрига қайтиб боришига имкон бермоқда. Озодликка чиққанларнинг аксарияти бундай олижанобликка меҳр-шафқатнинг қадрига етиб, аввалги гуноҳлари учун тавба-тазарру қилиб, жамиятда ўз ўрнини топиб олаётганига кўплаб мисоллар асосида гувоҳ бўлмоқдамиз. Аммо ҳаётда яхшиликни билмайдиган шундай ношукр ва нонкўр, разил кимсалар ҳам борки, бундайларнинг манфур қилмишларини кўриб, қандай одам ҳам беихтиёр "Наҳотки, шу ҳам инсон фарзанди бўлса?" деб, унга нисбатан ўз нафратини яширолмайди.

Жиззах вилояти Дўстлик туманида истиқомат қилган М. Мусурмоновнинг жиноий қилмиши ҳақида эшитган одам ҳам ана шундай ҳолатга тушиши шубҳасиз.

x x x

У бегона ҳовли деворидан қашқирдай ошиб, деразаси ланг очиқ уйга шарпасиз яқинлашганида тун яримидан оққан эди. Гўё қоп-қоронғи тун ҳам содир этилажак ёвузликни олдиндан ҳис этиб, қўрқувдан баттар қорайиб, кўк тўла юлдузлар ҳаяжондан титраб-қақшаб милтираётгандек эди.

Босқинчи деразадан ошиб, ичкарига кирдию ўткир тиғли пичоғни қўлидан чиқарди. Унинг кўзи қонга тўлганди. Ичкаридан қулфланган ётоқхона эшигининг ойнасини бир зарб билан чил-чил синдирди.

Дафъатан бошланган шовқин-суронидан уйғониб кетган Барчиной ва унинг икки нафар норасида фарзанди жон ҳолатда оёққа қалқди.

- Қимирламанглар! Бақир-чақир қилманглар! - дея ҳансираб ўшқирди босқинчи уларга пичоқ ўқталиб.

Ички кийимда қалт-қалт титраётган Барчинойнинг тили аранг гапга келди:

- Кимсиз?! Нима истайсиз биздан? Илтимос, болаларимнинг юрагини ёрманг!

Аммо ўткир тиғли пичоқни шайлаб, алланималар дея ўшқираётган шарпани илғагандаёқ болалар - ўн яшар Рустам ва беш ёшли Диллора ўрин-тўшакларидан туролмай, қўрқувдан даг-даг титраша тушган эди.

- Менга пул сақланаётган сейфнинг калитини бер! - дея қутурган ит каби ириллади босқинчи. - Йўқса, ҳозироқ ҳаммангни чавақлаб ташлайман.

Ярим тунги босқиндан ўзига келолмасдан, ҳануз ваҳимали туш кўраётгандай эсанкираб, кўз олди қоронғилашиб бораётган Барчиной ёвуз шарпанинг қабиҳ ниятини ғира-шира англаб етгандай бўлди.

Барчиной Мингбоева Дўстлик туманидаги Х. Исроилов номидаги ширкатлар бирлашмаси ҳудудида жойлашган туман халқ банкига қарашли шохобчада ғазначи бўлиб ишлар эди. У куни кеча туман банкидан, нафақа ва моддий ёрдам учун бир миллион икки юз минг сўм пул олиб, уларни шохобчадаги пўлат сандиққа жойлаб қўйган эди.

Барчиной шундоққина рўпарасида пичоқ ўқталиб, ваҳшат солиб турган нусха ўзидан ўша пўлат сандиқчанинг калитини талаб қилаётганини тушуниб етди-ю беихтиёр нима деяётганини ҳам билмай гапира кетди:

- Хўп... укажон, хўп... - деди аранг. Муштипар аёл шу топда ўз фарзандларини омон сақлаб қолиш учун ҳар нарсага тайёр эди.

- Тезроқ қимирла! - ўшқирди кўзлари қонга тўлган жиноятчи. - Ортиқча фокус-мокус кўрсатаман, деб овора бўлма! Биттангни ҳам тирик қўймайман, агар...

Барчиной ётоқхона ойнаси ёнидаги сумкасини шоша-пиша титкилаб, бир шода калитни олди-да, босқинчининг оёқлари остига ташлади:

- Мана, укажон... худо хайрингизни берсин, энди чиқиб кетинг, болаларимни қўрқитманг.

Босқинчи тунчироқнинг хира ёғдусида ялтираб ётган калитларга бир лаҳза кўз қирини ташлади-да, ўзича мамнун тиржайди. Ҳойнаҳой, у поёндоз устида ўзига керакли калитлар ётганига тўлиқ ишонч ҳосил қилган эди.

- Қўлимга тутқаз, - деб тўнғиллади у ҳануз совуқ тиржайган ҳолда.

Барчиной жон ҳолатда интилиб, калитларни олди-да босқинчига узатди. Аллақачон кўзи қонга тўлиб, миясида гувоҳларни ҳаммасини йўқ қилишдек ёвуз ният чарх ура бошлаган жиноятчи калитни олатуриб ҳимоясиз аёлнинг кўксига зарб билан пичоқ санчди. Барчиной аянчли қичқириб, жон талвасасида типирчилаб қолди. Босқинчи эса ваҳшиёна бир тарзда қип-қизил қонга беланган пичоқни аёлнинг кўкрагидан суғуриб олиб, унинг дуч келган жойига санча кетди.

Кутилмаганда бостириб кирган одамхўрнинг бундай ваҳшийликларини кўрган болалар даҳшат ичида чинқириб юбордилар. Рустам ўзини ҳовли эшиги томон отди. Барчинойни қип-қизил қонига белаб турган қотил бир зум саросимага тушгандек бўлди, сўнг унинг ортидан югурди.

"Из қолдирмаслик керак... Ҳаммасини ўлдираман" деган мудҳиш хаёл унинг миясини бутунлай банд этган эди.

Қотил жон ҳолатда чопиб бораётган Рустамга етиб олдию қоқ елкасига пичоқ урди. Мурғак вужуд ерга юзтубан йиқилди. Ўз ваҳшийлигидан баттар қутуриб кетган жиноятчи ерда типирчилаб ётган боланинг бўғзига пичоқ тортиб юборди. Ҳатто юз-кўзига сачраган иссиқ қон ҳам ёвуз қотилни заррача сескантирмади.

Шу орада бахтиқаро хонадон ёнида кўни-қўшнилар ташвишу таҳлика билан йиғила бошлади. Зим-зиё тунни ларзага солиб таралаётган аянчли фарёдлар ҳаммани уйғотиб юборган эди.

Ҳали ўн гулидан бири ҳам очилмаган Рустамни совуққонлик билан пичоқлаб, жажжигина Диллоранинг жонига қасдланаётган қотил фурсатни бой бермай, девор оша қочиб, қоронғилик қўйнида ғойиб бўлди.

x x x

Хўш, бундай ёвуз жиноятга қўл урган ваҳший қотил - Мурод Мусурмонов асли ким эди? Уни бундай қонхўрликка нима мажбур қилди?

М. Мусурмонов ҳали суяги қотмаган бир паллада талончилик жиноятига қўл уриб, аллақачон қамоқхона ҳаётини ҳам кўриб улгурган эди. Юртимизда инсонпарварлик тамойилларидан келиб чиқилган ҳолда қабул қилинган амнистия актига мувофиқ, у дастлабки жиноят учун 3 йиллик жазони ўтамасдан афв этилган эди. Аммо бу нонкўр жиноятчи ана шу инсонпарварлик сиёсати берган катта имкониятдан тўғри фойдалана олмади. Аксинча, ҳалол меҳнатга бўйин ёр бермай, енгил-елпи бойлик орттириш пайида бўлди. Шу ниятда Дўстлик тумани халқ банки ғазначиси Б. Мингбоеванинг меҳнат фаолиятини зимдан кузатди.

Ўша куни, яъни 2001 йилнинг 6 июнида маҳалла гузарида одамлар оғзидан Б.Мингбоеванинг нафақа ва моддий ёрдам пулларини олиб келгани ҳақидаги гап-сўзларни эшитгач, ғаразли мақсадини амалга оширишга киришди. Оқибатда юқорида айтилган мудҳиш жиноят содир этилди.

Ўзгалар мулкини босқинчилик йўли билан эгаллаб олмоқчи бўлган М. Мусурмоновнинг ёвуз кирдикорлари уч кун ўтмай фош бўлди. Тергов-суриштирув жараёнида унинг барча қаттол қилмишлари рад этиб бўлмас далиллар асосида ўз исботини топди. Одил суд қотилнинг ваҳшиёна жиноятини ва шахсининг жамият учун хавфлилигини инобатга олиб, уни ўлим жазосига ҳукм этди.

Бутун бир оиланинг фожиасига, мурғаккина қизчанинг бир умр она меҳрига зор бўлиб, қақшаб қолишига сабаб бўлган ушбу машъум воқеа куни кеча Б. Мингбоева ва Р. Исоммиддиновлар истиқомат қилган "Наврўз" қишлоқ фуқаролар йиғини фаоллари иштирокида муҳокама этилганда, афсус ва надоматдан неча-неча бошлар эгилди, йиғилганлар қотилнинг етти пуштига лаънатлар ўқиди.

- Қишлоғимизда рўй берган ўша машъум фожеа ҳали-ҳануз қалбларимизни зир қақшатади, - дейди қишлоқ фуқаролар йиғини раиси Баҳодир Алибеков чуқур изтироб билан. - Қинғир йўл билан бойлик орттирмоқчи бўлган М. Мусурмоновнинг ваҳшиёна қилмишлари бир бегуноҳ аёл ва норасида боланинг умрига зомин бўлди. Шу иш бўйича чиқарилган суд ҳукмини бутун қишлоғимиз аҳли бир овоздан маъқуллади. Чунки ёвузликнинг ҳеч бир кўриниши билан муроса қилиб бўлмайди. Пасткаш ва қонхўр кимсалар учун бизнинг орамизда асло ўрин йўқ.

Дарҳақиқат, инсон учун элнинг қарғиши ва лаънатидан оғирроқ жазо бўлмаса керак дунёда. Яқинда кўпчиликнинг дуоибади ижобат бўлиб, иблис қутқусига учиб, босқинчилик йўлига кирган, бегуноҳ одамларнинг қонини тўккан қотил М. Мусурмоновга нисбатан чиқарилган ҳукм ижро этилди.

Бу фожеа жиноятга жазо муқаррар эканини яна бир марта тасдиқлади. Чунки инсонпарварлик, меҳр-шафқат, бағри- кенглик тамойиллари устувор бўлган жамиятда инсоф-диёнат кўчасидан ўтмаган, ашаддий жиноятчиларга муносабат ҳам шунга яраша бўлади. Бегуноҳ одамларни ёвуз ва тажовузкор кимсалардан ҳимоя қилиш, ҳар қандай жиноятга муносиб жазо бериш адолат барқарор бўлишининг асосий шартидир.

Сирожиддин РАУПОВ,
журналист.

Хоразм вилояти

Оқсоқоллар ҳақида ҳикоялар

Урганч шаҳридаги Гулчилар маҳалласи фуқаролар йиғини раиси Абдушариф Хўжаев 33 йил аввал Урганч шаҳар ички ишлар бўлимида ишни оддий милиционерликдан бошлаган.

ИСТЕЪФОДАГИ МИЛИЦИОНЕР - ЯХШИ ОҚСОҚОЛ БЎЛДИ

У бугун ўз маҳалласидан чемпионлар тарбиялаб етиштираяпти

Кўпчиликда ички ишларда ишлайдиганлар камгап бўлишади, деган фикр юради. А.Хўжаев ҳам бу хислатдан холи эмас. Дунёнинг ишини қилиб қўйган бўлса ҳам, "миқ" этмайди. Саҳарлаб ишга келади, уйга қайтишининг эса вақти соати белгиланмаган.

Шунда устози милиция полковниги Тўхтасин ака Рўзиқулов урғу бериб айтган сўзларини эслаймиз:

- 1976 йилнинг 12 апрели эди. Бошқармага қуролланган кимса қўшнисининг жонига қасд қилмоқчи эканлиги тўғрисида хабар бериб қолишди. Зудлик билан А.Хўжаевга яна бир ходимни қўшиб содир этилиши эҳтимол тутилган манзилга жўнатдик. У ерда ов милтиғи билан қуролланган жиноятчи милиция кийимидаги кишиларни кўрган замоно уларга қарата ўқ уза бошлади. Натижада Абдушариф бир неча жойидан яраланган. Лекин шунга қарамай, жиноятчини тутиб, ҳибсга олмагунча тинчимаган. Унинг бу мардлиги муносиб тақдирланди. Аммо ўзи ҳам қаттиқ азият чекди - бир ярим йил меҳнат қобилиятини йўқотди...

Унинг милиционерлик фаолиятидан бундай мисолларни кўплаб келтириш мумкин. Қисқаси, у оддий милиционерликдан милиция подполковнигигача бўлган машаққатли ва айни пайтда шарафли йўлни босиб ўтди. Ушбу камтарин хизмат маҳалладошлари назаридан четда қолмаган эди, албатта. 2000 йилда уни Гулчилар маҳалласи фуқаролар йиғини раислигига бир овоздан сайлашди. А.Хўжаев бутун умри давомида мисқолдай тўпланган бой тажрибасини ишга солиш вақти келганини яхши тушунарди. Шу боис ҳудудидаги 70 та кўп қаватли уйларда яшовчи 6 мингга яқин аҳоли тинчлиги, осойишталигини сақлаш, улар манфаатларини ҳимоя қилишга астойдил киришди. Ўтган йил якуни эса раис билан фаоллар ва бошқа ташкилотлар ҳамкорлигининг самараси сифатида намоён бўлди: - Маҳаллада биронта жиноят иши содир этилмади!

- Маҳалла оқсоқолининг энг муҳим жиҳати - доимо одамлар орасида бўлишлик экан, - дейди А.Хўжаев. - Хизмат тақозоси ила ҳар хил одамлар билан юзма-юз бўлишимга тўғри келади. Биридан ўрганиб, бошқасига ўргатасан. Баъзиларини юпатасан, бошқа бировнинг ўзлигини англатасан, бирисининг эса ташвиши ё қувончига шерик бўласан.

- Дам олиш масаласига қандай қарайсиз?

- Мириқиб дам олишга нима етсин. Лекин бундай пайтлар камроқ. Маҳалламдан сал олисроққа чиқсам, юрагимнинг бир парчаси шу ерда қолгандай бўлаверади. Ватан маҳалладан бошланади, деганлари шу бўлса керак-да. Ҳар ҳолда хонадонлар тинчлиги, аҳиллиги, фаровонлигини кўрсам бу - мен учун энг зўр дам олишдир.

- Оилада эр-хотин ўртасидаги келишмовчиликларнинг асосий сабаби ҳам ичкиликбозликка бориб тақалса керак?!

- Шундай. Дарвоқе, даставвал биз турли жамоат ташкилотлари вакиллари, кўпни кўрган кексалар билан ана шу қусурнинг туб илдизини топишга ҳаракат қилдик. Амалий кузатишларимиз шуни кўрсатдики, ичкиликбозликнинг кўпайишига ярим тунгача ишлайдиган хусусий ошхона, қаҳвахоналар "муносиб ҳисса" қўшаётган экан. Биз шаҳар ҳокимининг бундай ошхоналарнинг соат 20.00 дан кейин ишлашини тақиқлайдиган фармойишини амалга оширишга киришдик. Бу яхши натижа берди...

"Маҳалла" жамғармаси Урганч шаҳар бўлими раиси Қодир Раҳмоновнинг фикрича, Гулчилар маҳалласидаги бу ҳаракатлар ўз самарасини бермоқда. "Гулчилар" футбол жамоаси 2000 йилда республика бўйича маҳаллалараро мусобақада ғолиблик шоҳсупасининг 2-ўрнига кўтарилибди. Ўтган йили эса, вилоятда 3-ўринни олишибди. Шаҳар бокс марказида мазкур маҳалладан 13 нафар бола машғулотларда қатнашаяпти. Улардан 2 нафари бу йил 1985-87 йилларда туғилганлар ўртасида Самарқандда ўтказиладиган республика мусобақасида ўз маҳалласи шарафини ҳимоя қилади. Ҳудудда катта ёшдагилар учун шахмат-шашка гуруҳи тузилган. Миллий ва эркин кураш тўгаракларига 30 нафардан зиёд ўсмир жалб қилинганининг ўзиёқ спортдаги маҳалла ютуқларидан дарак беради. Яна бир гап. Юртбошимизнинг болалар спортини ривожлантиришга оид кўрсатмасига "лаббай" деб жавоб берганлардан бири ҳам Гулчилар бўлди. Миллий кураш тўгарагига қатнаётган қизларнинг сони 10 нафардан ошди. Улардан уч нафари, опа-сингиллар - Хуршида, Санъат ва Сурайё Бекмановалар яқинда Тошкентдаги "ЖАР" спорт мажмуида республика ўсмир-ёшлар ўртасида бўлиб ўтган миллий кураш бўйича беллашувларда бронза медалларини қўлга киритиб, маҳалла фахрига айландилар.

- Оқсоқолимиз ҳомий ташкилотлар орқали фуқароларни ижтимоий ҳимоя қилишни ҳам яхши билади, - дейди фуқаролар йиғини котиби Олимбек Раҳимов. - "Хоразм телеком", "Урганч" меҳмонхонаси, "Аҳмад" видео фирмаси ва бошқа ташкилотлар кўмагига суянган ҳолда ўтган йили кам таъминланган оилаларга 700 минг сўмдан зиёдроқ моддий ёрдам кўрсатилди...

Телефон қўнғироғи иккимизнинг ҳам хаёлимизни бўлди. Уйидан экан. Одатдагидек, кечки таом совуб қолишини айтишди. Ишини қизғангандек истамайгина ўрнидан турар экан, эртага қилинажак ишлар рўйхатини кўздан кечирди. Юмушлар сероб эди. Уларни ўйлаб, мийиғида кулиб қўйди. Унинг чеҳрасида меҳнат чарчоғидан асар ҳам қолмаганди.

Абдунаби МАННОПОВ,
Болтабой ПИРНАФАСОВ,
журналистлар.

Суратда: Гулчилар маҳалласи фуқаролар йиғини раиси А.Хўжаев ва шу маҳалладан етишиб чиққан миллий кураш бўйича Республика бронза медали совриндорлари - опа-сингил Бекмановалар.

Иссиқ нон — иссиқ чеҳралар

Қашқадарё вилояти

Юрт қорига яраганлар

КАСБИНГИЗ НЕЧТА, БОБО?

Анушервон ("Адолат соҳиби" фахрий унвонига сазовор бўлган Эрон шоҳи - (VI аср) бир куни овга чиқиб, отини чоптириб кетаётган эди. Шу пайт йўлдаги пиёда тош отиб, даладаги итнинг оёғини синдирди. Кўп ўтмай у Анушервоннинг оти рўпарасига келиб қолганида тулпор ҳуркиб кетди ва пиёдани тепиб юборди. Оқибатда унинг икки оёғи синди. Воқеа шу билан тугамади. Ов давомида отнинг ўзи ҳам катта харсанг тошга қоқилди, буни қарангки, унинг-да икки оёғи синди.

Кўринишимиз, ҳар бир иш оқибатсиз қолмайди. У ёмонлик сари қилинса жазосини, эзгулик йўлига сафарбар этилса эъзозини топгусидир...

Биз ҳикоя қилмоқчи бўлган Уста Марқа бобо Чироқчи туманидаги "Меҳнатобод" ширкат хўжалигининг Қаҳрамон қишлоғида яшайди.

Бир пайтлар хўжалик марказида сартарошлик қилиб, аҳолининг дуосини олди. Ажабки, кишиларнинг соч-соқолини унинг кўнглидагидек ола биладиган хислати Уста бобонинг барча фарзандларида учрайди. Саъдулла, Ғайбулла, Дилмурод, Файзулла, Дўстмурод, Дилшод, набиралардан Фарҳод, Беҳзодлар ота-бободаларининг касбини қилаётганидан фахрланишади. Марқа бобони "асалчи" деб ҳам дейишади. Асаларилар касалланишидан, уларни зарур гулзор-далаларга кўчириш, шу орқали истеъмолчиларни ширин, шифобахш неъмат билан таъминлашни айтишга осон. Қолаверса, бобонинг хўжаликдан ер олиб, деҳқон-фермерлик ҳаракатини бошлаганига ҳам кўп бўлди. "Ернинг тилини билади, дардини ҳис этади", дейишади у ҳақда. Айни чоғда тўнғич фарзанди - Саъдулла фермер.

Дурадгорлик... Бежирим эшик-деразалар, сандиқлар ясаш, томларнинг усти ва шифтини ҳарқиш, хуллас, ушбу ишлар ҳам бу оиладаги ҳар бир эркакнинг қўлидан келади. Айтганча, бобо адабиётни севади, шеърлар, ғазаллар ёзиб туради. Халқ қўшиқларини ардоқлагани боис, тумандаги "Чироқчи чироқлари" фольклор ансамблига аъзо.

У кишининг яна бир касби борки, буни айтмасак бўлмас. Уста бобо қишлоқдаги барча жажжи болаларга таниш. Чунки уларнинг суннат тўйларида айнан ўша "бувоси" хатна қилган ёки хатна қилади. Меҳрибонлиги ва қўлининг енгиллиги боис уни норизо бўлган тўй эгасини учратмайсиз.

Уста бобони суҳбатга тортамиз.

- Фарзандларингизнинг қишин-ёзин бекор турганини кўрмадим. Ўзингиз ҳам пенсионер бобо-лардай мириқиб дам олсангиз бўлмайдими?

- Меҳнатни севишлик, яратувчанлик инсоннинг ҳамроҳи бўлса, у ҳеч қачон қийналмайди. Ҳам маънавий, ҳам жисмоний. Аммо моддий томондан мукаммаллашиш ҳам кўз тутади. Менинг онам раҳматли ўтган йили 103 ёшга кирганида қазо қилди, умрини ўз фарзандлари ва неваралари одобида ўтказди. Гоҳ набираларимнинг кийимларини ямаса, гоҳ сигир-бузоқларга ўт ташлайди... Биз барчамиз уша нуроний онанинг фарзандлари, таъбир жоиз бўлса, фарзандлари эканлигимиздан фахрланамиз.

- Шеърларингизни эшитдик. Уларда армон ҳақида сатрларни кўрдик...

- Ҳа, армоним бор. Хўжалигимиз газ ўтказади деса, газ давлатлар бор... Биргина армоним - қишлоғимиз газ билан таъминланса! Бунинг учун давлатдан кредит олиш керакдир?...

- "Юртбошимизнинг йўл-йўриқлари - кичик корхоналар қуриш, аҳолини иш билан таъминлаш масалаларини қандай қилсак тўғрироқ кириб келади?" - деган савол бобо менинг ўзимга берди ва эринмасдан тушунтира кетди. Мен эса "Анушервон воқеаси"ни эслайман...

Акмал АБДИЕВ.

Бухоро вилояти

ДЕҲОЖИ ВА АРАБХОНА БЕЛЛАШДИ

Бизнинг Работиқалмоқ қишлоқ фуқоролар йиғини ҳудудида 7 та умумтаълим мактаби, 1 та мактаб-боғча, 7 та қишлоқ ҳакимлик маскани, 6 та болалар боғчаси, 6 та кичик корхона,спорт мажмуаси, «Болалар ва ўсмирлар» спорт мактаби, 10-сон мактаб интернати, маиший ва савдо хизмати кўрсатиш шохобчалари фаолият кўрсатмоқда.

Яқинда «Маданият» очиқ турдаги акционерлик жамиятининг спорт мажмуида миллий кураш бўйича ўсмирлар ўртасида туман ва вилоят биринчилиги мусобақалари, ҳудуддаги барча мактаб ўқувчилари ўртасида енгил атлетика ва кураш бўйича мусобақалар ўтказилди.

Обод маҳалла йили муносабати билан қишлоқ фуқоролари йиғинининг педагог-тарбиячиси, маҳалла посбони ҳамда маънавият-маърифат хоналари таъмирланиб, қайта жиҳозланди. Яқинда Деҳожи ҳамда Арабхона қишлоқ фуқаролар йиғинлари ўртасида «Оқил халқдан обод маҳалла қолади» деб номланган кўрик танлов ўтказилди.

Танловнинг асосой мақсади қишлоқ ва маҳаллаларни ободончилиги, унутилиб бораётган миллий урф-одат ва қадриятларимизни қайта тиклаш, ёшларни ўзи туғилиб ўсган гўшаси, қишлоқ ва маҳалласига, Ватанига садоқат руҳида тарбиялаш, қишлоқ ва маҳаллалар тарихини ўрганиш борасидаги ишларни ривожлантиришдан иборат эди.

Танловда ҳар икки қишлоқдан биттадан гуруҳ аъзолари 5 та шарт бўйича беллашдилар.

«Маҳалла-тарбия ўчоғи», «Ўйла, изла, топ!» мавзуларидаги шартлар бўйича қишлоқ гуруҳлари ўз қишлоқ ва маҳаллалари тарихи, улар тўғрисидаги турли ривоят ва афсоналарни, саҳнавий кўринишлар орқали ёритиб бердилар.

Танловда «Арабхона» қишлоғи гуруҳи ғолиб деб топилди. Ғолиб гуруҳга ва танлов иштирокчиларига туман ҳокимлиги, «Маданият» очиқ турдаги акционерлик жамияти Касаба уюшмаси томонидан қимматбаҳо совғалар берилди.

Муҳиддин СОЛИЕВ.

● Ғафур Ғулом таваллудининг 100 йиллиги олдидан

Курбон ЭГАМБЕРДИЕВ

МАНЗИЛЛАРДА КЕЧГАН ГАПЛАР

ШАЙХ ҚУТБИЙ ТАЪРИФИДА

Ғафур ака Эшони Валихон сулоласининг давомчиларидан бўлмиш, аниқроғи ул зотнинг набиралари Шайх Қутбий (отлари Қутбиддинхон) ҳақида ҳамиша ҳаяжон ва завқ билан гапирар эдилар. Бир сўз билан айтганда шоирнинг у кишига бўлган ихлоси беадад эди.

- Эшони Валихон Нақшбандия тариқатининг давомчилари. Улар нафақат Ургутда, балки бутун Туркистонда маърифатпарвар, мутафаккир аллома сифатида танилганлар. У кишининг набиралари Шайх Қутбий ҳам тарихимизнинг тирик гувоҳидирлар. Бир бор суҳбатлашган одам мумтоз адабиёт, эзгуликдан дарс олади. Вақт топиб албатта ҳузурларига борамиз, - дердилар Ғафур ака.

Шундай кун келди. Вақт пешиндан оққанда Тошкентнинг Эскижувасидан ўтиб Сағбон кўчаси томон юрдик. Ўнг томондаги Олчазор тор кўчасига кирдик. Кичик ҳовли, мадрасадагиларга ўхшаш катта бўлмаган хоналар. Домла аср намозини ўқиётган эканлар. Халақит бермасдан бироз кутдик.

- Хуш кўрдик, хуш кўрдик, қани ичкарига марҳамат, - дедилар домла намозни тугатгач. - Қандай шамол учирди?

- Ҳа, гина қилишга ҳақлисиз, анчадан буён Сиздан хабар ололмадим, узр.

- Ҳечқиси йўқ, ҳозир замон шунақа. Ҳар кимнинг ташвиши ўз бошидан ошиб ётибди.

Суратда:Ғафур Ғулом Қутбий домла билан

- Бу йигит Қашқадарёдан. Анча бўлди сиз билан таништираман, деб ваъда берганимга. Мана бугун вақти-соати келган экан.

Ғафур ака унга "Ҳазратим", "Шайхим", "Азизим" дея мурожаат этар, тарих, мумтоз адабиёт, Навоий, Бедил, Фузулий ва Деҳлавий ижодига оид ечим талаб этадиган масалаларга жавоб олар, ўрни келганда шоирларнинг шеърларидан мисралар келтириб у кишининг фикрларини маъқуллар эдилар. Суҳбатдан Қутбиддинхон домланинг илми калом ҳамда тасаввуф талимоти, ўзбек, араб, форс тиллари ва адабиётининг етук билимдони эканлигини англаб олиш қийин эмасди.

Шом яқинлашгач чиқдим, бу табаррук хонадондан. Ғафур ака йўлда у кишининг фақат диндорлар авлодидан бўлганлиги боис қамалганлари, кўп азобларга бардош берганликларини ниҳоятда афсус ва надомат билан ҳикоя қилиб бердилар. Бу ҳақиқатга қулоқ беринг, мулла Қурбон:

- Намоз вақти етди дегунча Шайхим сақланаётган камеранинг қулфлари очилар экан. Ҳазрат соқчиларнинг кўзича бемалол ташқарига чиқиб, таҳорат ушатиб, намозларини ўқигач яна ўринларига қайтар эканлар.

- Кетиб қолсалар бўларканку, -ҳайратланиб сўраймиз.

- Бўлишга бўлардию, кетиб қолсам мени деб соқчилар бирор балога гирифтор бўлишмасин деб уларни ўйлаганлар.

Дунёнинг азобини чеккан бу аллома суҳбат давомида ва ундан кейинги суҳбатларимизда ҳам на замондан, на сотқинлардан сира нолимадилар. Ғафур ака сабаб Қутбиддинхон ҳазратлари билан ҳам қадрдон бўлиб қолдик.

"ДУНЁ ГЎЁ КЎПКАРИ"

Ғафур ака бир гал Қаршига келганларида "Уйда диққинафас бўлиб ўтиравермай далага чиқиб баҳор ҳавосидан бир тўяйлик "Олдингдан оққан сувнинг қадри йўқ" деганларидек, сизлар билмайсизларда Қашқадарё қирларининг қадрини, худди жаннатнинг ўзгинасику" деб қолдилар. Бу ҳаммага маъқул тушди.

Қип-қизил лолалар билан қопланган, адоғи осмон билан туташган далага шол, кўрпачалар солиниб давра қурилди. Гурунг авжига чиқди. Аслини олганда Ғафур ака бўлган даврада темирдан ичак-човоқ, пўлатдан жағ керак бўларди кишига. Гурунг, қаҳ-қаҳа чунонам авжига чиқардики, ичаклар узилгудек бўлиб, жағлар ёпилмасдан қоларди. Ўша куни шоиримизнинг илҳомлари янада жўшиб кетди.

"Ҳар каллада ҳар хаёл" деганларидек, одамларнинг табиати, феъли-атвори ҳам турлича-да. Ғафур ака даврадаги кишилардан бирига уч-тўрт бор зимдан назар ташладилар. У бошқаларга ўхшаб на яйраб кулар, на гап-сўзга дурустроқ қўшиларди. Устига-устак кейинроқ бурчакка ўтиб чўзилиб олишдан ҳам қайтмади. Энди Ғафур ака бунга чидамадилар:

- Эй биродар, тур ўрнингдан. Кимсан, нега келдинг бу ерга?!

- Бизнинг ҳурматли домлаларимиздан бири, - дедилар бироз хижолат тортиб Ориф ака. (Шоир, олим Ориф Икромов ўша кезларда Қарши педагогика институтининг ректори эдилар).

- Одам деган бундай бўлмайди-да, ошна. Кўраяпсан, ҳамма кулиб, яйраб ўтирибди. "Кемага кирганнинг жони бир" дейдилар. Сенам даврага қўшилда, биродар. Ҳу, дунё дегани гўё кўпкари. Кўпкарида ҳамма чавандоз ҳам улоқ олавермайди. Лекин уларнинг ҳаммаси ҳориб, чарчаб бир олам завқ олади, роҳатланади. Кўпчиликка қўшилгинда ахир. Тўрақул, ҳа балли!

Домла қилмишига пушаймон бўлдими йўқми айтолмаймиз. Аммо, бу ўгит даврадаги кўпларга ибрат бўлди.

ҚУЛОҚҚА АЙТИЛГАН "СЕКРЕТ"

1965 йил эди. Ғафур ака шахсий машиналарида икки фарзандлари ҳамроҳлигида тўғри Қаршига келдилар.

Эртаси куни қайноналарининг бандаликни бажо келтирганларини хабар қилишди, Қаршида туриб Ғафур ака Қуръон тиловат қилдилар.

Бирор ҳафта ўтар-ўтмас Тошкентга бориб, Шайх Қутбий ҳазратлари билан Ғафур аканикига кўнгил сўрагани бордик. Домла узоқ тиловат қилдилар. Кўп ўтмай шоир, драматург Комил Яшин, сўнгроқ эса таниқли адабиётшунос олим (кейинроқ академик) Иззат Султон кириб келишди.

Бироз фурсат ўтгач турдик. Ғафур ака ҳам биз билан бирга кўчага чиқдилар. Чап томонда симёғоч тагида бир йигит майдаланган туз сотиб ўтирар эди. Агар ёдим алдамаса Султон тузфуруш дер эканлар ўша йигитни.

- Султон, қалайсан, савдолар авжми? - Одатлари бўйича жим ўтолмадилар Ғафур ака.

Тузфуруш ҳам бўш келмади.

- Яхшиман. Булар ўғилларингми, Ғафур, - деди Комил Яшин билан Иззат Султонни кўрсатиб. - Қаёққа олиб боряпсан буларни.

- Эътибор бер, Комил, - дедилар Ғафур ака имо-ишора қилиб, - Бу сенинг драммаларинг учун тап-тайёр образ.

- Уйландингми, Султонбой?

- Йўқ, акам кемаоттиде. Акам келса тўй бўларди.

- Тўй харажатларини ўйлама, ҳаммасини мана бу ўғилларим кўтаришади. Мана буниси гўшт комбинатининг директори, буниси катта базанинг хўжайини.

Султон тузфуруш ақлан бироз заиф, акаси урушда бедарак йўқолган, уйидагилар ноиложликдан "аканг келса уйлантирамиз" дейишаркан.

- Гўшту ароқ, керакли матолар текин бўлди деявер. Менам сени қуруқ қўймайман. - Ғафур ака унга яқинлашиб қулоғига нимадир дедилар. Қизиқ гап шекилли, иккалалари роса яйраб кулишди.

- Нима дедингиз, йигитга бунчалик ёқди? - сўрадилар Комил ака.

- Бу ҳеч кимга айтилмайдиган гап - "секрет". Нима бўлганда ҳам ғарибнинг кўнглини топдим, етти тухум ютгандек яйради.

Фарғона вилояти

● Ташаббус

ТУРДИМАТ ОТА ОЧГАН МАҲАЛЛА МУЗЕЙИ

Учкўприк туманидаги Кенагас қишлоқ фуқаролар йиғинида музей очилди. У оддий кўргазмалар тўпламидан иборат эмас, балки шу қишлоқдаги Бегобод маҳалласи ўтмишидан ҳикоя қилувчи музей. Унинг ташкилотчиси шу қишлоқда туғилиб ўсган, узоқ йиллар давомида маҳалла болаларига тарих фанидан сабоқ берган устоз муаллим Турдимат ота Маҳкамов бўлди.

У кўпдан буён қишлоқ тарихига доир ҳужжатларни тўплаб юрар, қачонлардир маҳалла музейини ташкил қилиш нияти бор эди. У маҳалла фуқаролар йиғини раиси Анваржон Очиловга учрашиб, бинодан хона ажратиб беришни илтимос қилди. Унинг илтимоси қондирилиб, маҳаллага қарашли бинодан хона ажратилди. Жиҳозлар мактабдан, маҳалладан берилди. Кўргазмаларни шогирдлари ёрдамида Турдимат отанинг ўзи тайёрлади ва жойлаштирди. Шу тариқа маҳалла музейига асос солинди.

Турдимат ота Бегобод маҳалласининг минг йиллик тарихга эга эканлигини шу музей экспонатлари мисолида исботлаб берди. Унга қўйилган турли-туман ёдгорлик буюмлари олис ўтмишдан далолат беради. Музейнинг яна бир бўлими истиқлол учун курашган марҳум маҳалладошлар фаолиятидан дарак берса, бошқаси иккинчи жаҳон уруши йилларини қамраб олган. Унда шу маҳалладан урушга кетиб қайтиб келмаганлар ҳамда соғ-омон юртга қайтганларнинг номлари битилган лавҳалар, сарғайган суратлар, хатлар ўрин олган. Шу маскандан етишиб чиққан машҳур кишилар, қатағон йиллари қурбонлари ёки сургун қилинган, "Қулоқ" тамғаси тақилиб совуқ ўлкаларга бадарға этилганлар ҳақида ва бошқа қизиқарли маълумот, ҳужжатлар алоҳида ўрин эгаллаган. Шунингдек, истиқлол йилларида маҳаллада рўй берган ижобий ўзгаришлар ҳам музейдан муносиб ўрнини топган.

Айни пайтда музей жуда гавжум. Маҳалла ёшлари, ўқувчилар унга тез-тез қадам ранжида қилишади. Ўз маҳаллалари тарихини ўрганишади.

Қодир ШОДМОНОВ,
"Mahalla" мухбири.

ТАҲРИРИЯТДАН: Бизнингча, Фарғона вилоятида бошланган бу ташаббус ҳар қанча қўллаб-қувватланишга лойиқ. Зеро, каттами-кичикми, боймн-камбағалми ўз кўргазмаларига эга кичик бир музейни барпо этиш жудаям қийин иш бўлмаса керак. Ҳар ҳолда маҳалла фаоллари, кексаларимиз, ёшлар кўмагида бундай музейни бунёд этиш мумкин. Кенагас қишлоғидаги Бегобод маҳалласи музейи шундан далолат беради. Бундай музейлар маҳалларни янада ободонлаштириш, маърифий-маънавий ишларни кучайтириш, қадриятларимиз, тарихимизни улуғлашга хизмат қилиши, чинакам тарбия ўчоғига айланишига шубҳа йўқ.

● Мулоҳаза, муносабат

Тошкент шаҳри

ИЧКИЛИКСИЗ ТЎЙ - ИБРАТЛИ ТЎЙ

Ўн йиллар аввал қўшни маҳаллада бир обрўли хонадонда никоҳ тўйи бўлди. Тўйхонага кириб борганимизда базми жамшид авжига чиққан пайт экан. Дастурхон тўкин, ичкиликнинг барча турлари столларга териб қўйилган. Бир русий забон меҳмон ёшларни табриклаб қадаҳ кўтаришни таклиф қилди, ҳаммани келин-куёв шарафига ўринларидан туриб, бирбирлари билан уриштириб ичишни сўради. Гурр этиб барча ўрнидан турди. Ўзи эса келин-куёвларнинг қаршисига келиб, улар билан қадаҳ уриштирди. Тўйхонани, "горкий", "горкий", деган шовқин босиб кетди.

Келин-куёв бир-бирларига қараб туриб қолишди. Овозлар эса тинмасди. Куёв келинни юз пардасини очиб оҳиста пешонасидан ўпиб қўйди... Бир пайт "азиз меҳмон"лардан бири ўрнидан туриб келин-куёвни бошидан бир даста пул сочиб уларни даврага ундади. Келинпошша бошидаги фатасини, юз пардасини шундоқ олиб ёнидаги дугонасига берди-да, чарх уриб рақсга тушиб кетди. Кейин боши айланиб йиқилиб тушди. Уни суяшиб жойига ўтказиб қўйишди. Лекин у ўтирган жойида қўлини кўтариб беўхшов қилиқлар қила бошлади. Куёв ўрнидан туриб кетди. Ўша воқеадан уч кун ўтиб куёвнинг қистови билан келин кўчларини машинага юклашиб келган жойига қайтариб олиб бориб қўйиб келишибди, деган дув-дув гап тарқалди.

Шундан сал вақт ўтгач, маҳалламиздаги Латиф ака ўғиллари Баҳодирни уйлантирадиган бўлди. Тўйни спиртли ичимликсиз ўтказиш учун мезбонларни кўндиришга ҳаракат қилдик. Латиф ака ён бергиси келмай, бошқаларни тўйида биз ҳам ичганмиз, эшитган қулоққа яхшимас, деди. Кейин ҳужрани очиб шифтгача тахлаб қўйилган яшикларни кўрсатиб: "Буларни нима қиламан, тўйда эл олдига қўймасам", - деди.

- Сотиб ўғлингизга машина олиб беринг, - деди маҳалла тўй-маросимлар комиссиясининг раиси Тожиддин ака, - ўғлингиз бировнинг машинасини миниб юрибди.

Кулги аралаш айтилган гап, поездда проводник бўлиб ишлаётган, тўй қиламан, деб Москов томонлардан бир йил ароқ келтириб тўплаган Латиф акага андак таъсир қилди, шекилли, юзига қизиллик югурди: - Ўзларинг биласизлар, - дея ҳужрани қулфлади. Калитини Тожиддин аканинг қўлига тутқазди. - Ким ароқ сўраса сизни кўрсатаман, - деди кулиб.

Маҳалла оқсоқоли бошчилигида тўйга пухта тайёргарлик кўрила бошланди. Маслаҳат билан тўйнинг режаси-сценарийси тузилди. Шунга асосан дастурхонга яхна ичимликлар, мева-чевалардан кўпроқ қўйилди, ҳар хил шарбатлар дастурхонни безади. Духоба дастурхон солинган столга олти-етти хил совғалар - оппоқ рўпол, Марғилон дўпписи, атлас белбоғлар, қўйлаклик атлас материали - шунга ўхшаган совринлар териб қўйилди. Келин қарсаклар билан кутиб олинди. ФХДЁ бўлими вакили куёв-келинни табриклади ва уларнинг ёнидаги гувоҳлар иштирокида никоҳни қайд қилди. Маҳалла оқсоқоли қисқа сўз айтиб, тўйни очди. Карнай-сурнай янградн. Кейин бир жуфт қўшиқ. Тўй комиссияси раиси куёв-келинни табриклагач, тўй тартибини тушунтирди. Унга кўра икки томондан "Энг янги, мазмунли табрик учун соврин тайин қилди. Энг яхши рақс учун, энг яхши ўлан учун совринлар борлигини таъкидлаб, ғолибларни холисона аниқловчи ҳайъат аъзоларини таништирди. Шу тариқа баҳс, айтишув бошланиб кетди. Икки томон қизларининг соврин олишларидаги ҳазил-мутойибалари, ширин кулгилари, бир-бирларига илтифотларини кўриб кўзлар қувонди. Тўйга файз кирди. Ишонасизми, уч соат бўлибдики, тўй тарқай демайди. Шу вақт ичида бирорта одам ўрнидан туриб тўйхонани тарк этмади, Ичкиликсиз тўй ўтишини эшитган бир-иккита, "ётиб ичувчи текинхўрлар" тўйга келмай қўяқолишди.

Тўйдан кейин ҳеч қанча ўтмай Латиф проводник ўғлига яшил рангли "Москвич" машинасини сотиб олиб берди.

Баҳодир ўша "Москвич"ни отамдан қолган ёдгорлик, деб ҳамон миниб юрибди.

Қиссадан ҳисса шуки, халқимизнинг ичкилик иллатидан халос этишда тўй-ҳашамларни ичкиликсиз ўтказишнинг аҳамияти беқиёс. Ҳар қандай тадбирни спиртли ичкиликсиз ўтказиш долзарб масала. Чунки ичкилик касофати неча-неча оилаларни барбод қилган. Тўй-ҳашамларни, юбилей кечаларини, кумуш, олтин тўйларни ичкиликсиз ташкил қилиш ҳар бир оиланинг, маҳалла оқсоқолларининг иймон-эътиқодига айланиши лозим.

Маҳалланинг маслаҳатига қулоқ тутмай тўй-ҳашам бошлаб, спиртли ичкиликни ўртага тўкиб қўяётганларни тўйларида маҳалла аҳлининг иштироки масаласини ўртага ташлайдиган вақт келди, чоғи.

Неъмат ҲАСАН,
тарих фанлари номзоди.

Бухоро вилояти Вобкент туманидаги Довуд Мансуровлар оиласини барча ҳурмат қилади. Айниқса, оила фарзандлари ўзининг тарбияси, меҳмондўстлиги, ҳамма жойни озода сақлашда уринишлари, шунингдек маҳалла йиғину тадбирларида фаолликлари билан кўзга ташланиб туришади. Янги келинлари ҳам ушбу бағри кенг оилага тезда мослашиб кетиб, ҳозирда оила аъзоларию, келган меҳмонларни ўзининг чиройи, ибоси ва меҳмондўстлиги билан дилларни хушнуд қилаяпти.

М.ХЎЖАМБЕРДИЕВ
олган сурат.

● Оила бўсағасида...

КЕЛИННИ КИМ ТАНЛАЙДИ-Ю, У КИМ БИЛАН ЯШАЙДИ?

Кўпинча курсдошларимиз билан ҳаёт, унинг ташвишу қувончлари, қизиқарли воқеалару, ғаройиботлар ва яна бошқа-бошқа масалалар ҳақида дилдан суҳбат қурамиз. Шундай суҳбатларимиздан бирида, бир дугонам унга қишлоқдан шаҳарга келиб ўқиётган бир йигит севги изҳор қилаётганини, нимагадир унинг севгиси чинлигига ишонаётганини, чунки гапираётган гап-сўзлари шаҳарлик йигитларникидан фарқли ўлароқ самимий эканлигини айтиб қолди. Биз шунда турмуш масаласида шаҳарлик ёки қишлоқлик бўлишнинг аҳамияти борми, дея ажабландик.

Дугонам шунда шаҳарлик йигитларнинг кўпчилиги чиройли гапларни гапиришадию, лекин тақдирни боғлашда онасининг сўзларига ёпишиб оладиганлар ҳам учраб туришини айтди. Улар негадир ўзлари танлаган қизга эмас, оналари танлаган қизни бир марта кўриб-кўрмаёқ турмуш қуришга мойилроқ. Шунда бир дугонам: "Бу уларнинг фикри ёки диди йўқлигиданмас, балки оналарини ҳурмат қилганликлари учун. Қолаверса, қайси она ёки ота ўз фарзандини бахтсиз бўлишини хоҳлайди, улар ёмон одамни танламаса керак," деб қолди. Тўғри, келин кўриш, унинг хизматларидан баҳраманд бўлиш ва қолаверса набираларининг чопқиллаб юрганини кўриш ҳар бир онанинг орзуси. Лекин Абдулла Қодирийнинг "Ўтган кунлар" романидаги ҳолатни эслайлик. Офтобойим бутун ўзбек оналари тимсолидаги образлардан бири. Ахир она кўзи билан қараганда Зайнаб ҳам ёмон қиз эмас эди. Лекин унга Отабек кўзи билан қараши зарур эди-ку!

Устозимнинг: "Ҳаётда икки масалани ҳал қилишдан олдин яхшилаб ўйлаб кўринглар. Биринчиси - умр йўлдош танлашда, иккинчиси - касб танлашда. Чунки булар ҳар доим сиз билан бирга яшайди", - деган гаплари эсимга тушиб кетди. Дугонам айтган баъзи йигитларимиз-чи, улар на касбни ўзлари танлашади, на умр йўлдошни. Касбни оталари, умр йўлдошини оналари танлайди. Эртаси куни гапни узоқдан бошлаб баъзи курсдошларимдан суриштирдим. Уларнинг ҳаммасидан ҳар хил гап эшитаман, деб ўйлагандим. Лекин уларнинг деярли ҳаммаси ҳозир қизларнинг "ёмон" бўлиб кетишганини рўкач қилиб кўрсатишиб, оналари танлагани маъқулроқлигини, онасига ёқса, унинг хизматларини елиб-югуриб қиладиган "яхши" қиз бўлади, қабилидаги гапларни эшитдим. Лекин нега улар оналари топган қиз ҳам "ёмон" чиқиб қолиши мумкин, деб ўйлашмайди. Йўқ, улар бундай ҳолатни хаёлларига ҳам келтирмайди. Ўша пайтда уларга қараб: "Ундан кўра ўзим мустақил танлаш масъулиятидан қўрқаман, денглар", дегим келдию...

Майли, айтайлик, қиз онасининг талабларига жавоб бера оладиган "яхши" қиздир, лекин эртага унинг дунёқараши, феъл-атворлари-чи. У куёв боланинг "диди"га мос тушмай қолса-чи. Ёки шундай бўлмаяптими?

Ана шунақа гаплар... Шаҳарнинг йигитларида севги йўқ эмас, севги бор. Лекин уларда шу севги учун курашишга журъат ҳам, масъулият ҳам етишмагандай, назаримда. (Ҳаммасида ҳам эмас). Албатта, бу менинг шахсий кузатувим натижасида юзага келган фикрим. Лекин йигитларимиз аввалгидек мард, қатъиятли, узоқни кўра билувчи, қизларимиз иболи, ҳаёли ва доно бўлишини ким хоҳламайди, дейсиз?

Саодат ЖАББОРОВА,
талаба.

Халқимиз нақлларидан бирида табиат аёлга шундай дейди: *"Уддасидан чиқсанг гўзал бўл, хоҳласанг оқила бўл, аммо ҳаёли бўлмоғинг шарт".*

Шу боис ўзбек аёли тимсолида биринчи навбатда ибо, ҳаё, бокиралик ва поклик тушунчалари мужассам бўлиб, уларни ор-номус, миллатимиз шаъни, қолаверса, турмушимиз мазмун-моҳияти, дея ардоқлаймиз.

ОТАЛИК ҲУҚУҚИ, У ҲАМ ҲИМОЯГА МУҲТОЖ-ми?

Р.Фахруддиннинг "Оила" асарида таърифланишича, аслида "Оиланинг асл устуни хотундур. Зеро, эркаклар хулқу тарбия хусусида хотунлардан бошқа ҳеч бир кимсага бўйсунмаслар".

Юртимиз ҳуррият бахтига мушарраф бўлгач, барча соҳаларда бўлгани каби оила масалаларида ҳам янги қирраларни очишга ҳаракат қилинмоқда. Ўтган йилларнинг "Инсон манфаатлари", "Оила", "Аёллар", "Соғлом авлод" ва "Оналар ва болалар" йили деб аталиши фикримизга яққол далил бўла олади.

Кейинги пайтларда соғлом авлодни тарбиялаб вояга етказиш, уларни ҳар томонлама баркамол инсонлар этиб улғайтириш учун шароит яратиш давлат сиёсати даражасига кўтарилди. Бу вазифаларга эришиш йўлида мустақил Республикамиз Конституцияси тамал тошини қўйди десак асло янглишмаган бўламиз. Чунки собиқ тузум Конституцияларидан фарқли ўлароқ, оила масаласига алоҳида боб ажратди ва ўзбек оилаларининг ўзига хос хусусиятлари ҳисобга олинган ҳолда Оила кодекси қабул қилинди. Шулар билан бирга аёлларнинг ҳуқуқий, ижтимоий, иқтисодий ва маънавий манфаатларини ҳимоя қилиш тизимини такомиллаштиришга қаратилган бир қатор ҳукуматимиз қарорлари юқоридаги фикрларимизга уйғунлик бағишлайди.

Ҳаттоки оила масаласига халқаро миқёсда эътиборни кучайтириш мақсадида, қолаверса, она ва бола манфаатларини ҳимоя қилиш борасида республикамиз кўпгина халқаро кўп томонлама шартномаларга қўшилди. Жумладан, 1992 йилда "Бола ҳуқуқлари Конвенцияси"га, 1994 йили "Болаларнинг яшаб қолиши, ҳимояланиши ва ривожланиши тўғрисидаги Умумжаҳон Декларацияси"га, 1995 йили "Оналикни муҳофаза қилиш тўғрисидаги Конвенция"га, 1997 йили "Аёлларнинг сиёсий ҳуқуқлари тўғрисидаги Конвенцияси"га, 1995 йили "Аёлларга нисбатан камситишнинг ҳар қандай шаклларига барҳам бериш тўғрисидаги Конвенция"га қўшилган. Юқоридаги ҳужжатларга қўшилишнинг ўзи давлатимиз сиёсатининг устувор йўналишларидан бири бўлган оилавий муносабатларнинг ҳимоясини таъминлашдан дарак беради.

Ҳозирги кунда давлатимиз олдида турган муҳим масалалардан бири - бу ҳар бир оиланинг фаровонлигини таъминлаш, ҳар томонлама соғлом оилаларни вужудга келтиришдан иборатдир.

Умримизнинг ҳар бир лаҳзаси, қувончу ташвишли онлари муқаддас даргоҳ ҳисобланмиш оилада ўз аксини топади. Оила асосини никоҳ ташкил этади. Шундай экан, оилани никоҳсиз тасаввур этиб бўлмайди.

Оила Кодексининг 13-моддаси мазмунидан келиб чиқиб, фақат ФҲДЁ органларида тузилган никоҳгина қонуний ҳисобланади ва у эр-хотин, фарзандлар учун ҳуқуқ ва бурчлар келтириб чиқаради. Расмийлаштирилган никоҳгина оила вужудга келишига ёрқин асос бўлади.

Оиланинг муҳим субъектлари эр ва хотин ҳисобланиб, улар ўртасида фарзандларнинг туғилиши ушбу муносабатларнинг янада кенгайишига олиб келади. Энди улар "ўзбекона иззат-икром ва ҳурматга сазовор" ота ва она деган буюк номга эга бўладилар.

Оила Кодексининг 4-моддасида таъкидланганидек, "Ўзбекистон Республикасида оила, оналик, оталик ва болалик давлат ҳимоясидадир".

Шу билан биргаликда Ўзбекистон Республикаси Конституциясининг 65-моддасида оналик ва боланикни давлат томонидан муҳофаза қилинишига оид ҳуқуқий кафолатлар белгиланган. Оила ҳуқуқи субъектларининг тенг ҳуқуқлигини ҳисобга олиб, боланинг насл-насабини белгилашда ота ҳуқуқининг имкониятларини ҳимояга олган ҳолда қонунларимизда оталик ҳуқуқини давлат томонидан муҳофаза қилинишига оид нормалар киритилса мақсадга мувофиқ бўларди.

Давлатимизда оила масалаларини такомиллаштириш мақсадида ишлаб чиқилаётган давлат дастурларининг асосий йўналишлари соғлом оилани шакллантириш ва оилада юксак маънавий-ахлоқий муҳитни ривожлантириш учун шарт-шароитларни такомиллаштиришга, давлат, жамият ва оила томонидан соғлом фарзанд туғилишига эътибор ва ғамхўрликни кучайтиришга, болаларнинг саломатлигини мустаҳкамлаш, уларнинг таълим олиши ва ҳар томонлама камол топиши учун шарт-шароитларни яхшилашга қаратилган.

З.ЭСАНОВА,
ТДЮИ "Фуқаролик процесси" кафедраси ўқитувчиси.

Ҳашар - элга ярашар

СПОРТ БИЛАН ОШНО БЎЛСАНГ...

Маҳаллаларимизда спортнинг футбол, баскетбол, кураш турлари оммавийлашиб кетган. Ҳар бир маҳаллада спорт мажмуи мавжуд. Қўшни маҳаллаларимиз спортчилари билан ҳам тез-тез спорт мусобақаларини ўтказиб турибмиз.

Яқинда Қоратепа, Бешбулоқ қишлоғи футболчиларини Санчиқул маҳалламиз спорт майдонига беллашувга чақирдик. Ҳомийимиз ҳам бор. Муҳиддин ҳожи Санақулов ўз шахсий жамғармасидан 80 минг сўм пулни мусобақада ғолиб чиққан Санчиқул, Нисбот, Қулқишлоқ жамоаларига берди. Маҳалламиз раиси Абдували Кўчимов ёшларни курашга жуда қизиқтирди. Туман ва вилоятда ҳам кўплаб спортчилар фахрли ўринларни эгаллаб келмоқда.

Юнон-рум кураши бўйича халқаро тоифадаги спорт устаси "Ўзбекистон ифтихори" медали соҳиби Аслиддин Худойбердиев, шундай кураш бўйича халқаро тоифадаги спорт устаси, XXVI Атланта олимпиада иштирокчиси Шамсиддин Худойбердиев ҳам мана шу Қулқишлоқ маҳалласидан чиққан.

Халқимиз ҳашар йўли билан кўплаб ишларни бажаришмоқда. Кенагас маҳалламизда 840 ўринли мактабимиз 90 кунда ҳашар йўли билан қуриб битказилди. Санчиқулда 50 ўринли болалар боғчаси, Қорабулоқда 7 та стадион қисқа муддатда фойдаланишга топширилди. Санчиқул ва Баҳрин маҳалла идораларини ҳам шундай йўл билан барпо этяпмиз.

Қулқишлоқ касб-ҳунар лицейи фаолият кўрсатмоқда. Мини цехлар ишини ҳам жонлантирдик. Сутни қайта ишлаш, тамат, оҳак тайёрлаш, макарон ишлаб чиқариш, нон пишириш цехлари ҳам Очамайли, Кенагас, Совған, Баҳрин қишлоқларимизда аҳолига хизмат қилмоқда.

Сирож НУРУЛЛАЕВ,
Ургут тумани Илонли қишлоқ фуқаролар йиғини раиси.
Мавлон ЭШОНҚУЛОВ,
Ўкрач маҳалла фуқаролар йиғини раиси.

Бугун соҳибқирон Амир Темур таваллуд топган кун

Соҳибқирон Амир Темурнинг ҳаёт тарзи жаҳон фанига улкан ҳисса қўшган юзлаб атоқли олимларни изланишга ундамоқда. Шарқшунос олим Бартольднинг таъкидлашича, Амир Темур ўз ҳаётида барча соҳадаги мураккаб вазиятларда ҳам тушкунликка тушмай муаммолар ечимини ижобий ҳал қилган.

АМИР ТЕМУР эл-юрт ободлиги йўлида

Улуғ саркарда ҳокимиятига Марказий Осиёдан тортиб, Эрон Сурия, Ироқ, Озарбайжон, Афғонистон, Кавказорти, Болқон ярим оролидаги давлатлар кирар эди. Ушбу ҳудуддаги барча миллат, халқларнинг фаровон ҳаёт кечиришлари учун барча имкониятлар яратилганди. Ҳиндистон, Эрон, Сурия, Ироққа қилган ҳарбий юришларидан қайтаётганда, у Самарқандга жойлардан моҳир қурувчи, меъморлар ҳамда бошқа ҳунармандларни ҳам олиб келиб, уларга керакли шарт-шароитлар яратди. Пойтахт - Самарқанднинг жозибадор, кўркам бўлиши учун такрорланмас қасрлар, саройлар қурдирди. Айниқса, Боғи-шамол ва Боғинав саройлари бир-биридан гўзал бўлиб, ҳар қандай одамни лол қолдирар эди. Уларнинг ичи ҳамда ташқариси Сурия наққошларининг моҳирона ижоди билан гўзал сурат ва лавҳалар ила зийнатланган эди. Бу саройларнинг ҳар бири тўртбурчак шаклда бўлиб, ҳар томони 1500 метрни ташкил қиларди.

Самарқанд ва унинг атрофидаги шоҳона сарой ва боғларда тантанали маросимлар: тўйлар, турли сайллар ўтказилган.

Тарих манбаларига қараганда, Амир Темур ҳукмронлик қилган даврда унинг амри билан Хуросон, Мовароуннаҳр ва Озарбайжонда бир қанча шаҳар ва қалъалар қайта тикланди, айримлари янгидан қурилди. Мўғуллар вайрон қилган Сирдарё соҳилидаги энг қадимги Банокат шаҳри 1392 йили қайта қурилиб, унинг теварак-атрофидаги аҳоли кўчирилиб, шу масканга жойлаштирилади. Бу янги қад кўтарган шаҳар кенжа ўғли номи билан Шоҳруҳия деб аталади.

1401 йили Кавказдаги Аракс дарёсидан барча қўшин билан Байлакон ҳудуди учун канал қаздириб, сув чиқарди. Икки йил ичида янги гўзал шаҳар қад кўтарди. Шаҳар ичида сарой, Чорсу бозори, дўконлар, турли турар-жойлар барпо этилади. Амир Темур даврида Бухоро, Ҳирот, Хоразм, Хўжанд, Шош-(Тошкент) ва бошқа шаҳарларда кўплаб мадрасалар, масжидлар, работлар (карвонсаройлар) қурилди. Айниқса, ободончилик ишларига катта аҳамият берилиб, шаҳар кўчаларини равон бўлишига катта аҳамият берилган.

1403-1406 йиллар Амир Темур давлатида Кастилия (Испания)нинг элчиси бўлган Р.Клавихо ўзининг Самарқанддаги "Амир Темур саройига саёҳат кундалиги" деган машҳур асарида ўша даврдаги бозорларни шундай ифодалайди: "Кўп юртларда бўлиб, бундай ажойиб бозорни кўрмаганман. Хоҳлаган буюм, нарсаларнинг барча турлари мавжуд. Айниқса, заргарлик буюмларининг қойилмақом қилиб нафис ишланганлиги ҳар қандай одамни ҳайрон қолдиради. Меваларнинг турига бир нарса дейишга ожизман. Олди-сотдида ҳеч қандай қаллоблик, алдамчилик йўқ. Сотувчиларнинг ҳушфеъл муомаласи эса, уларнинг юқори нозик тарбия кўрганликларидан дарак беради". У тўрт йиллик элчилик фаолиятида фақат Амир Темур саройида яшаб, айрим машваратларда ҳам қатнашган. У Гўри Амир мақбараси қурилишини ўз кўзи билан кўриб, иштирокчи бўлган: "Император Темур набираси Муҳаммад Султонни (Жаҳонгирнинг ўғли) жуда яхши кўрар ва ўзига валиаҳд қилишга аҳд қилган эди. Лекин Муҳаммад Султон Боязид билан бўлган жангда фаол қатнашиб, бобосининг ғалаба қилишига улкан ҳисса қўшди. Уруш тамом бўлгандан кейин у тўсатдан касал бўлиб вафот этди. Император Темур набираси жасадини Самарқандга олиб келиб тезлик билан унга мақбара қуришга фармон берди. 1403 йилнинг 30 октябр, пайшанба куни Император Темур ўрдадан шаҳар томон йўл олиб, набираси учун қурилган мақбарани бориб кўрди. Мақбара Муҳаммад Султон мадрасаси ёнига қурилган эди. Мақбара тўртбурчакли шаклда жуда баланд бўлиб, ичи, ташқариси бетакрор олтин, ҳаворанг бўёқлар, рангли шишалар, чиройли мафтункор кошинлар мажмуаси билан инсонни лол қолдирадиган даражада безатилган эди. Лекин император Темурга мақбаранинг шакли, кўриниши ёқмади. У мақбарани бузиб, ўн кун ичида янги лойиҳа бўйича бошқа мақбара қуришга фармон берди ва 10 кун ичида ўзи икки марта келиб, қурилиш боришини назорат қилиб, керакли қўшимча топшириқларни берди.

Шундай жозибали, кўркам ёдгорлик мажмуасини ўн кун ичида қуриб битказилиши ақлга сиғмаса ҳам, лекин Амир Темурнинг қудрати нимага қодир эканлигини амалда яққол исбот этган. Амир Темур вафотидан кейин, 1405 йили шу мақбарага ўзи дафн қилинган. Шунинг учун уни "Гўри Амир мақбараси" дейишади.

Соҳибқирон ўз пирларидан бири Шамсиддин Кулол ўгитлари, насиҳатлари, маслаҳатларига ҳаётда ҳамиша амал қилган. У Темурга шундай деганди: "Ўзингдан катталарнинг доимо ҳурматини жойига қўйиб, насиҳатларига қулоқ сол. Ҳукмдор бўлиб, бошқа юртларга борсанг, ўша борган жойингда дафн қилинган буюк сиймолар мақбарасини зиёрат қилиб, Қуръондан бир оят ўқиб, уларнинг руҳларини шод қил. Иложи бўлса, мақбарасини таъмирлаб ёки янгисини қурдиргин. Шундагина Худо сенинг ишларингга ривож беради, ишинг доимо ўнгидан келади.« Амир Темур 1391 йили Тўхтамишга қарши юриш қилган даврда қисқа вақт Чош (Тошкент)да тўхтаб, Кўкчадаги Шайх Зайниддин ҳамда Занги ота мақбараларини қайта қуриш учун маблағ ажратиб, махсус ишончли одамларини қолдирган. Шундан кейин Аҳмад Ясавий мақбарасини қурдирган. Бу ишлар Амир Темурнинг барча соҳадаги ишларига мадад бўлиб, ҳарбий юришларида зафарларига ёрдам берган.

Илҳом ШЕРМУҲАММАД

МУНАЖЖИМЛАР ТАЪБИРИ

ҚЎЙ (21.03-21.04)

Оилавий муаммоларни ижобий ҳал этиш учун шу кунлар жуда қулай. Соғлигингизга эътибор беринг.

СИГИР(22.0420.05)

Орангизда чет тилларини ўрганаётганлар бўлса, шу кунларда улар катта ютуққа эришадилар.

ЭГИЗАКЛАР(22.05-21.06)

Сизнинг очиққўнгиллигингиз қарама-қарши жинс вакилларини ўзига ром этади. Хушомадлар оғушида қоласиз.

ҚИСҚИЧБАҚА (22.06-22.07)

Дам олиш кунларигача мавжуд муаммолар ечимини тополсангиз, оила даврасида хотиржам дам оласиз.

АРСЛОН(23.07-22.08)

Рўзғор ташвишларига ўралашиб қолишдан ўзингизни сақланг. Жамоат ишларида фаол бўлинг.

ПАРИЗОД(23.08-22.09)

Олисдаги дўстингиз ҳақида кўнгилли хушхабар эшитасиз. Оилангизда қалтис вазият юзага келиши мумкин.

ТАРОЗИ (23.09-22.10)

Бир қанча вақт олдин йўл қўйган хатоларингиз оқибати шу кунларда юзага чиқиши эҳтимол.

ЧАЁН (23.10-22.11)

Ишбошилик қила олиш қобилиятингизни намоён этишдан тортинманг. Ҳамкасбларингиз бунинг қадрига етишади.

ЎҚОТАР(23.11-21.12)

Ўзингизга бўлган ишончингиз, кўпгина ишларингизда сизга ютуқ келтиради.

ТОҒ ЭЧКИСИ(22.12-19.01)

Юмушларингиз кўп бўлсада, меҳмонга таклиф этувчиларга рад жавобини берманг.

ҚОВҒА (20.01-18.02)

Айни кунларда молиявий аҳволингиз яхши эмас. Қайғурманг, бу ҳолат вақтинча.

БАЛИҚ(19.02-20.03)

Сизни қўллаб-қувватлагувчи кишиларнинг ёрдами билан жуда муҳим муаммони ҳал этасиз.

Зарафшон кўпригидан ўтиб, Самарқандга шарқ томондан кирсангиз ёйилиб кетган тепаликка дуч келасиз! У Чўпонота номи билан аталади.

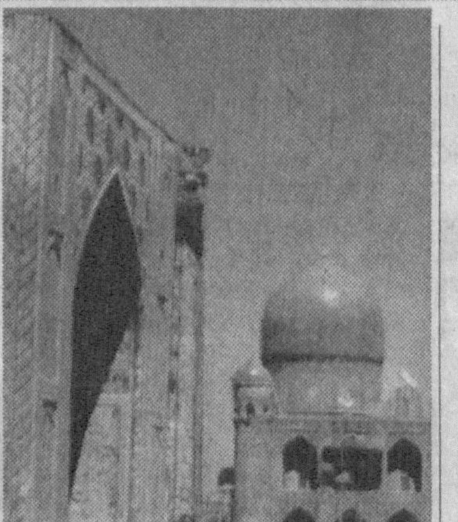

САМАРҚАНДГА БОРСАМ МЕН АГАР...

Кейинги пайтларда терраса усулида ҳайдалиб, турли дарахт кўчатлари ўтказилган, бинолар қад ростлаётган, ривоятлар, афсоналари билан хаёлга толдирадиган бу маскан шаҳарга мўътадил иқлим бағишлаб туради. Ҳа, дейсиз ўзингизча, Соҳибқирон ўз пойтахтини қайси жойга қуришни билган эсаётган шамол Зарафшоннинг мавжларига чўмилиб, Чўпонотанинг гиёҳларидан ҳидлаб, шаҳарга кириб боради. Улуғларнинг айтишига қараганда Чўпонота қўй боқиб, кўпайтириб, одамларга улашган эмиш. Халқимиз бу касб эгаларини жуда қадрлашади, қўйни беҳиштдан чиққан, тўкинчилик рамзи деб улуғлайдилар.

Буюк бобомиз Амир Темур бу ерларни боғ қилган. Тарих манбаларига қараганда бу гўзал боғни қуришда Эрон, Озарбайжон ва бошқа мамлакатларнинг боғбонлари, меъморлари иштирок этганлар. Анжирзорлар, узумзорлар, олмазорлар унинг кўркига кўрк қўшиб турган. Самарқанд меваларининг шуҳратини мана шу Чўпонотада қурилган Боғи баланднинг маҳсулотлари оширган бўлса не ажаб! Ҳозир ҳам жаҳон бозори деб ном олган Сиёб бозорига бориб, ҳозиргина ишкомдан узилгандай узумларни кўрасиз. Тар олмалар кўзингизни олади. Хурмо, нашвати, анорларни айтмай қўяқолай!

Хаёл кўзлари билан Чўпонота кенгликларига қаранг! Саховатли инсон сурувни боқиб юрибди. Қуёшнинг нурида, яйловларда, уйғонаётган адирларда қўзичоқлар басма-басига сакраяпти. Мўътадил ҳаво... Бекорга Самарқандни сайқали замин демас эканлар-да!

Пардабой ТОЖИБОЕВ,
"Mahalla" мухбири.

Одамлар ва одатлар

ЯПОНЧА ТЎЙ...

У ҚАНДАЙ БЎЛАДИ?

Тўй тантанасию таъзияли маросим ҳар бир кишининг пешонасида бор тадбир. Инсон дунёнинг қайси бурчагида яшамасин, қайси миллатга мансуб бўлмасин тўй қилади, таъзияли бўлади. Ҳар бир халқнинг бу икки тадбирда адо этиладиган, асрлар давомида шаклланган урф-одатлари, тартиб-қоидалари мавжуд. Биз хоҳлаймизми, ёки йўқми тўй-маърака тадбирларимиз ана шу удумларга биноан ўтади. Бу ўринда ҳақли бир савол туғилади: ўз навбатида ушбу удумлар ҳам энг аввало инсон манфаатларини кўзлайдиган бўлиши керак эмасми? Афсуски, айни кунда ўзимиз риоя этаётган удумлар манманлик ифодаси, ортиқча исрофгарчилик сабабчиси бўлиб қолмоқда. Албатта, биз кўпгина ортиқча маросиму тантаналарга барҳам беришга ҳаракат қилмоқдамиз. Балки бу ўринда дунёдаги бошқа миллат-элатларда ушбу тадбирлар қай тартибда ўтказилишини таҳлил қилиш дабдабали тадбирлардан воз кечолмаётган айрим ҳамюртларимизнинг ўз фикрларини ўзгартиришлари учун туртки бўлар. Қуйида япон халқининг тўй тантанаси қандай ўтказилиши тафсилотларини ҳавола этмоқдамиз.

Япония бугунги кунда дунёнинг ривожланган давлатларидан ҳисоблансада, бу ерда асрий анъаналар ва урф-одатлар яхши сақланиб қолинган.

Япон тўйларини ўтказиш ниҳоятда мустаҳкам қоидалар доирасида ташкил этилган. Никоҳ тўйларига тайёргарлик кўриш ва уларни ўтказиш, тўй кунларини белгилаш ва барча сарф-харажатлар борасидаги тартиб барчага тааллуқлидир.

Энг муҳими, аждодлар удумига итоат этган ҳолда японияликлар тўйларни оиланинг моддий аҳволи, ота-оналар ва турмуш қураётган икки ёшнинг истаклари асосида кўркам ва ихчам тарзда ўтказишга интиладилар.

Биздаги каби кунчиқар мамлакатда ҳам тўй ёшларнинг ўзаро танишувидан бошланади. Йигит ва қизнинг бир-бири билан танишиши ёки яқин дўстлари орқали учрашиши аксарият ҳолларда қадимий урф-одатлар асносида кечади. Бўлғуси куёвнинг ота-онаси ўзларига маъқул оиладан келин олиш мақсадида қизнинг уйига "накадо сан" яъни, совчи юборишади.

Совчилик вазифасини уларга яқин бўлган оқсоқол, куёвнинг қариндоши ёки ота-онанинг дўстлари бажариши мумкин.

"Юиноу" тадбири ўзбекчасига "нон синдириш" маросимига тўғри келади. Бу маросим ҳар иккала томон учун ниҳоятда муҳимдир. Баъзи бир японлар бу воқеани тўйнинг ҳал этувчи қисми сифатида баҳолашади. Айнан "юиноу" маросимида азалий урф-одатлар ва удумларга қатъий риоя этилади.

Шу куни куёвнинг ота-онаси ва қариндошлари совчи бошчилигида келиннинг оиласига ташриф буюришади. Анъанага кўра, улар келин хонадонига тўққиз хилдаги совға, қалин пули ва келиннинг олмос узугини олиб келади. Совғалар дастлаб келинга, кейин эса унинг ота-онасига ва қариндошларига кўрсатилади. Одатга кўра, қизнинг ота-онаси куёв томонидан келтирилган қалин пулининг 50 фоизини қайтариши шарт. Аммо баъзи ҳолатларда томонлар ўзаро келишиб, қалиннинг фақат ярмиси олиб келинади. Қалин пули ёш келин-куёвнинг янги оиласини барпо этишга сарфланади. Лекин бугунги кунда 42 фоиз ҳолда қалин пули ва 30 фоиз ҳолда олмос узук берилмайди.

Ана шу маросимда икки қуда ўртасида уларнинг келиб чиқиши, аждодлар шажараси ва қариндошларнинг қаерда яшашлари ва қайси лавозимда ишлашлари ҳақидаги маълумотлар ёзма тарзда алмашилади ҳамда барча оила аъзоларининг соғлиғи тўғрисидаги тиббий маълумотнома ҳам икки томонга берилади.

"Сарпо" маросими ҳам жиддий тайёргарликни талаб қилади. Бунда "юиноу"нинг акси ўлароқ, асосан келин томоннинг ҳаракати кўзга ташланади. Қизнинг ота-онаси янги хўжалик учун зарур бўлган уй-рўзғор анжомларини совға сифатида куёвнинг оиласига жўнатади. Бу маросим никоҳ тўйидан 3-4 ой олдин ўтказилади. "Нон синдириш" маросимидаги каби барча совғалар рўйхатга олиниб, топширилади.

Икки оила бошқарувчиси совчи ёрдамида тўй кунини белгилаб, меҳмонларга таклифномалар юборишади. Одатда никоҳ тўйида бор-йўғи 40-80 киши иштирок этади. Никоҳ тўйлари катта шаҳар шароитида меҳмонхоналарда ўтказилади.

Японияда тўйни ташкиллаш, ўтказишга ихтисослашган махсус компаниялар бор. Улар никоҳ тўйини ташкил этиш ва уни ўтказиш, келин-куёвлар учун либослар ижараси, сартарош, пардозчилар хизмати, никоҳ ўқилиши маросими, тўй дастурхони, созандалар, транспорт хизмати ҳамда бошқа барча ишларни ўз зиммасига олишади.

Тўй харажатлари бўйича кузатувлар шуни кўрсатадики, пойтахт Токиодан мамлакат ичкарисига қанчалик кириб борилса, улар шунчалик ортиб бораверади.

Токиоликлар тўй ўтказиш анъаналарига унчалик жиддий эътибор беришмайди. Шу туфайли бу ердан никоҳ тўйлари билан боғлиқ маросимларга сарфланадиган харажатлар бир неча бор қисқартирилган. Мамлакат шимолида жойлашган Хоккайдода ҳам тўйлар камхаражат ўтказилади.

Префектуралар (вилоятлар) аҳолиси тўйларни миллий анъаналарга содиқ қолган ҳолда ўтказишади.

Беруний АЛИМОВ,
"Жаҳон" АА мухбири.
Токио.

Обод маҳалла йили

нинг энг асосий тадбирлари ҳали олдинда. Бундан бебаҳра қолмайин десангиз газетамизга обуна бўлишни унутманг!

НАШР КЎРСАТКИЧИМИЗ 148

Обуна-2003

Mahalla

«Mahalla»га обуна бўлмасангиз уйга ҳам келманг, демаганмидим?

Сиз ҳам обуна бўлишни унутманг!

Шунақаси ҳам бўлади ...

Самарқанд вилоятининг Пахтачи туманида туғилиб вояга етган Қаҳрамон Санаев ҳозирги пайтда Қашқадарё вилояти Муборак шаҳрида хизмат қилади.

Чақалоқ поездда туғилди

Келин Наргиза Очилованинг ой куни яқинлашган дамларда қайнонаси Амбар Санаева ҳам Муборакда эди, оилага ёрдамлашиб турганди.

Оила янги меҳмонни Пахтачи туманида кутиб олишга қарор қилишиб, йўлга отланишди. 5 март куни Бухорога келишди, сўнг Бухоро Тошкент йўловчи ташиш поездига ўтиришди. Кечки пайт Қаҳрамон Санаев оиласи тушган 18 - вагонда ташвишли воқеалар бошланди. Вагон кузатувчилари Орифжон Одилов билан Абдуқаҳҳор Йўлдошевлар онага ёрдам беришга шошилишди.

Орифжон поезд радиоси орқали йўловчиларга акушер - гинеколог зарурлигини айтиб мурожат қилди. Она ва туғилажак гўдак бахтига поездда худди шундай шифокор бор экан. У Бухоро шаҳар каслхонасининг 1 - тоифали акушер - гинекологи Мавжудахон Файзуллаева бўлиб, Тошкентда таълим олаётган ўғлини кўриб кетишга отланган экан.

Шифокор ва онага алоҳида купе ажратилиб, керакли буюмлар имкони борича ҳозирлаб берилди.

- Агар чақалоқ қиз бўлса, исмини Мавжудахон қўямиз, - деди вагон кузатувчиси Орифжон.

- Ўғил бўлса-чи! Унда сизнинг исмингизни қўямиз - деди шифокор.

Онага нафақат 18 - вагондаги йўловчилар, балки бутун поездаги йўловчилар аҳоли ёрдам учун шай эди.

Фарзанд эсон-омон дунёга келди. Мусрақил Юртнинг келажаги бўлиб янги Орифжон баҳорнинг илк кунларида поездда кетаётган йўловчилару хизматчилар юракларини қувончларга тўлдириб «инга» лади...

Қаҳрамон НОРБОЕВ,
Самарқанд вилояти Пахтачи туманидаги Деҳқонобод ширкат хўжалиги.

Эълонлар!

Тошкент шаҳар Собир Раҳимов туманидаги Бешқўрғон маҳалласининг думалоқ муҳри йўқолганлиги сабабли **бекор қилинади**

«А Улуғбек А» ХФ га савдо қилиш учун 2000 йил 7 апрелда берилган 05582 рақамли лицензия бекор қилинади

Қўйлиқ бозори бозори яқинида 7 сотихли ҳовли жой сотилади ёки квартирага алмаштирилади.
тел: 450582

Уй сотилади
Тел. 191-47-90

Билмасангиз, билиб олинг!

Истеъмолчининг розилиги билан сотувчи нуқсонли товарни бошқа турдаги шундай товарга алмаштириб бериб, харид нархини тегишлича

Ўзбекистон Республикаси "Истеъмолчиларнинг ҳуқуқларини ҳимоя қилиш тўғрисида"ги

Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси ҳузуридаги Тошкент ислом университети жамоаси университетнинг Жаҳон динларини қиёсий ўрганиш кафедраси мудири, профессор Аҳаджон Ҳасановга падари бузрукворлари **АҲМАДЖОН ҳожи ота**нинг вафотлари муносабати билан оила аъзоларига чуқур таъзия изҳор этади.

Mahalla
Бош муҳаррир: Чори ЛАТИПОВ

Таҳрир ҳайъати:
Аъзам ГАДОЙБОЕВ, Акмал САИДОВ, Ниғматилла АБДУЛЛАЕВ, Бобур АЛИМОВ, Эркин БОҚИБОЕВ,
Расул РАҲМОНОВ (бош муҳаррир биринчи ўринбосари), Рустам ҚОСИМОВ, Раҳмон ҚЎЧҚОР,
Бахтиёр РИЗАЕВ, Шухрат РИЗАЕВ, Шавкат ЎРАЗАЕВ, Таънаберди ҚУРБОНОВ, Эркин ҒУЛОМОВ.

Масъул котиб: Аслиддин БЎРИЕВ
Саҳифаловчи: Дмитрий ЗВЕРЕВ
Навбатчи: Мавлуда ҚОСИМОВА

Газета таҳририят компьютерларида терилди ва саҳифаланди, офсет усулида босилди.
А-2, 2 босма тобоқ.
«Шарқ» нашриёт-матбаа акциядорлик компанияси босмахонасида босилди.
Тошкент, Матбуотчилар кўчаси 32.

Телефонлар:
Қабулхона — 136-53-93.
Тел/Факс: — 133-44-25.
Масъул котиб: 136-53-75
Хатлар бўлими: 136-57-62.

7790 нусхада чоп этилди. Буюртма Г-239 Топширилди—